

ΣΕ ΠΡΩΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ:
«Η ζωή μου πάνω
σε τέσσερις ρόδες»
σελ. 3

Η ΑΝΙΣΩΣΗ ΘΡΑΝΙΟ
-ΜΕΡΟΚΑΜΑΤΟ
ΝΑΙ, οι έφηβοι και
σήμερα δουλεύουν!
σελ. 4-5

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ
ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ...
Τί Και Αν ...;
σελ. 6-7

ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ:
Ένα χαρτί ή μια
ολόκληρη ζωή;
σελ. 8

ΤΑ **SOS** ΚΑΙ ΟΧΙ ΜΟΝΟ

7 ΜΑΡΤΙΟΥ 2026 Μαθητική εφημερίδα του 1^{ου} ΓΕΛ ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ «Οδυσσέας Ελύτης» | ΦΥΛΛΟ 1

Δημοσιογράφοι για 4 μήνες

“
Από παιδί τα πήρε λάθος
τα γράμματα του κόσμου·
ζητούσε «μια γραφή
από φύκια του ήλιου»

Οδυσσέας Ελύτης,
Ανοικτά χαρτιά

”

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: Η ΠΑΙΔΕΙΑ... παίζει;

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ: ΜΙΑ ΠΟΛΥ ΠΑΛΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ...
σελ. 10-11

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΣ ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ
σελ. 12

ΛΙΓΟΤΕΡΟΙ ΒΑΘΜΟΙ, ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ
σελ. 13

ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ:
Συνέντευξη με τον Χρ. Κάτσικα
σελ. 14

ΦΡΕΝΟ ΣΤΗΝ ΑΠΕΙΛΗ
ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ
Συνέντευξη με τον
Βασίλη Παντελεάκη
σελ. 18-19

ΟΙ ΑΘΛΗΤΕΣ ΤΟΥ
ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΜΑΣ

σελ. 20-21

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ: ΦΡΟΝΤΙ-
ΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΑΥΡΙΟ
Συνέντευξη με την
Ελ. Εμφιετζή
σελ. 16-17

“Ο ΨΥΛΛΟΣ ΕΙΝΑΙ
ΣΑΝ ΤΑΞΙΔΙ...
ΣΑΝ ΩΡΑΙΟ ΟΝΕΙΡΟ”

σελ. 23

Editorial

Η ανακοίνωση ότι θα προσπαθήσουμε να κάνουμε Εφημερίδα έπεσε ως κεραυνός εν αιθρία! Το Λύκειο δεν προσφέρεται για τέτοια ... Η ύλη τρέχει, τα προβλήματα πολλά, τα απρόοπτα επίσης, οι πολυήμερες εκδρομές ανάσα αλλά και πίεση. Πρόκληση μεγαλύτερη ήταν η συμμετοχή στον Πανελλαδικό και Παγκύπριο Διαγωνισμό του Βήματος! Έπρεπε όλοι να αναμετρηθούμε με το χρόνο, να θυσιάσουμε ώρες ξεκούρασης, να ανακαλύψουμε δεξιότητες που δεν ξέραμε ότι διαθέτουμε και να δημιουργήσουμε.

Κι όμως η εφημερίδα έγινε!

Τέτοιες "δουλειές" υλοποιούνται μόνο συλλογικά, με μεράκι και πολλή όρεξη!

Η πρώτη συνάντηση της Συντακτικής Ομάδας με τις Υπεύθυνες Καθηγήτριες έγινε σε κλίμα ενθουσιασμού, όπως και όλες όσες ακολούθησαν. Οι μαθητές μας προέρχονται και από τις τρεις τάξεις του Λυκείου: 7 από τη Γ' Λυκείου, 7 από τη Β' Λυκείου και 10 από την Α' Λυκείου.

Το κίνητρο ήταν να κάνουν και κάτι άλλο ... "Βαρέθηκαν τη ρουτίνα της καθημερινότητας" όπως ομολογούν... Όλοι είχαν ιδέες, έκαναν προτάσεις, πήραν συνεντεύξεις, εκπόνησαν ερωτηματολόγια, έκαναν έρευνες, σκίτσα, έβγαλαν φωτογραφίες, την "έστησαν"... έζησαν ως "δημοσιογράφοι" για 4 μήνες!

Η εφημερίδα ΜΑΣ ακουμπά στο Σχολείο μας "Οδυσσέας Ελύτης", στο Σήμερα και στην πόλη της, την Αρτέμιδα: φωνάζει για τα παιδιά του πολέμου· αναρωτιέται "Οι σημερινοί έφηβοι δουλεύουν;"· αγανακτεί με την αδυναμία των μαθητών του να πάρουν την ελληνική ιθαγένεια· αγωνιά για τις πανελλήνιες· ακούει και μαθαίνει από τους ειδικούς· αγωνιά για το περιβάλλον της περιοχής και φωνάζει για δράση· κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για την ασφάλεια στους δρόμους· προβάλλει τους αθλητές της σχολικής κοινότητας· ευαισθητοποιεί μέσα από κόμικ κατά της ενδοσχολικής βίας· δίνει βήμα στα άτομα με ειδικές ανάγκες!

Το σχολείο μας,
η εφημερίδα ΜΑΣ είναι εδώ!

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

- ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
- ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗ ΑΘΗΝΑ
- ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΙΡΙΔΑ
- ΓΕΩΡΓΑΝΑ ΕΙΡΗΝΗ
- ΔΕΣΥΠΡΗΣ-ΚΙΝΤΗΣ
- ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ-ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
- ΖΗΣΑΚΗΣ ΑΧΙΛΛΕΑΣ
- ΚΑΛΟΓΗΡΟΣ ΣΩΤΗΡΗΣ
- ΚΑΡΑΪΣΚΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ
- ΛΑΝΤΑΑΣ ΝΤΑΝΙΕΛ ΣΑΪΝ
- ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ ΔΑΝΑΗ
- ΜΑΡΙΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ
- ΜΑΡΚΟΥ ΜΑΡΙΑ-ΑΝΝΑ
- ΜΟΥΡΚΟΓΙΑΝΝΗ ΜΑΡΙΝΑ-ΜΑΡΙΑ
- ΜΠΟΥΡΝΑΖΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
- ΜΠΟΥΧΛΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ - ΜΑΡΙΑ
- ΟΣΜΑΝΑΪ ΜΑΡΙΝΑ
- ΠΕΡΔΙΚΑΡΗ ΜΑΡΙΑ
- ΣΤΙΑΚΑΚΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑ-ΒΑΣΙΛΙΚΗ
- ΤΣΑΓΚΑΓΚΑΡΑΚΗ ΜΕΛΙΝΑ
- ΤΣΑΛΙΚΗ ΜΑΡΙΑ
- ΤΣΟΜΑΡΙΔΗ ΣΟΦΙΑ
- ΧΑΝΤΖΙΩΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
- ΧΑΤΖΑΚΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
- ΨΑΛΛΑ ΣΤΑΥΡΙΑΝΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΕΣ

- ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΥΣΟΥΛΑ
- ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΓΙΩΤΑ
- ΣΚΟΥΛΟΥΔΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ
- ΓΙΩΤΑ ΑΘΗΝΑ

ΣΚΙΤΣΑ - ΚΟΜΙΚ

- ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗ ΑΘΗΝΑ
- ΤΣΑΛΙΚΗ ΜΑΡΙΑ

ΣΤΗΣΙΜΟ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

- ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΙΡΙΔΑ

Το πρώτο φύλλο της Εφημερίδας ΜΑΣ αφιερώνεται στη μνήμη των συμμαθητών μας Έμιον κ' Αλέξη (ΣΑΡΑ) που έφυγαν νωρίς...

ΣΧΟΛΙΚΗ ΖΩΗ

Για τα παιδιά με «ειδικές δυνατότητες»!

Σε πρώτο πρόσωπο:

Η ζωή μου πάνω σε τέσσερις ρόδες

Είμαι η Παρασκευή, 17 χρονών, και βρίσκομαι σε αναπηρικό καροτσάκι σχεδόν όλη μου τη ζωή.

Δεν γεννήθηκα έτσι. Κάποιες επιληψίες κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης οδήγησαν σε επείγουσα χειρουργική επέμβαση, και εκεί συνέβη το μοιραίο: το νευρικό μου σύστημα κατέρρευσε και έμεινα με μιντιακή αναπηρία. Από τότε αναπνέω, ζω και βλέπω τον κόσμο από το ύψος της αναπηρικής καρέκλας. Αυτό, βέβαια, δεν με εμποδίζει να κοιτάζω ψηλά και να στοχεύω τον ήλιο, απλώς κάποιες φορές με δυσκολεύει.

Μέχρι την ηλικία των 6 ετών δεν σημειώμουν καθόλου. Σιγά σιγά όμως, με επιμονή και τρυφερή προσπάθεια, κατάφερα να σταθώ όρθια, παρά τις διαβεβαιώσεις των γιατρών για το αντίθετο. Αυολούθησαν πολλές επίπονες φυσιοθεραπείες, μέχρι που έφτασα στο σημείο να μπορώ να μετακινούμαι μόνη μου από το κρεβάτι στο καροτσάκι.

Για όλα όσα χρειάζομαι καθημερινά έχω έναν αούραστο βοηθό και φίλαμα άγγελό: τη μητέρα μου. Με στηρίζουν επίσης, ο πατέρας μου και τα δύο αδέρφια μου. Χάρη σε αυτούς, η καθημερινότητά μου γίνεται λιγότερο επίπονη. Για να περπατάς υπάρχει κάποιος δίπλα σου. Δεν

μπορώ να φανταστώ πώς θα ήταν η ζωή μου χωρίς αυτή την οικειότητα. Κι εδώ όμως, από τη μεριά μου, προσπαθώ. Έχω καταφέρει να αποκτήσω μια σχετική ανεξαρτησία στο σχολείο, στην προσωπική μου ζωή και στις σχολικές μου υποχρεώσεις.

Η ζωή μου όμως, δεν περιορίζεται μόνο μέσα στο σπίτι. Όπως κάθε άνθρωπος, υπάρχω και έξω από τα όρια του σπιτιού. Εκεί βέβαια, τα πράγματα γίνονται πιο δύσκολα. Η κοινωνία δεν διαθέτει τις απαραίτητες υποδομές ούτε για μια απλή μετακίνηση. Τα πεζοδρόμια είναι στενά, γεμάτα εμπόδια και καλύμματα της ΔΕΗ, ενώ ράμπες συνήθως δεν υπάρχουν. Οπότε, κάθε μετακίνηση μετατρέπεται σε έναν μεγάλο Γολγοθά, ειδικά αν συνοδεύομαι από δέμα βοηθούς και με έχουν στα χέρια σαν θεά!

Παρατηρώ πάντως ότι τα τελευταία χρόνια οι άνθρωποι έχουν μια πιο ζεστή και φιλική ματιά απέναντι σε άτομα σαν κι εμένα. Κάτι τέτοιο δεν υπήρχε ποτέ. Θυμάμαι στο σχολείο, όταν ήμουν μικρή, τα περισσότερα παιδιά με αντιμετώπιζαν με επικριτική ή με απέχθεια.

Δεν τα κατηγορώ τότε η πολιτεία δεν ήταν τόσο ευαισθητοποιημένη για τα άτομα με αναπηρία. Σήμερα, η κατάσταση δείχνει

«Δεν με εμποδίζει να κοιτάζω ψηλά και να στοχεύω τον ήλιο»

να αλλάξει. Όσο και περισσότερες φωνές για ίσα δικαιώματα ακούγονται.

Έχω την τύχη να βρίσκομαι σε ένα σχολείο περιβάλλον ζεστό και ανθρώπινο, όπου πολλές φορές ξεχνάω ότι αυτή η κατάσταση των ατόμων με αναπηρία. Εδώ έχω κάνει φίλους. Εδώ νιώθω πως ανήκω σε μια ομάδα φυσικά υπάρχουν αόριστες δυσκολίες, αλλά και στις φίλες. Μια απλή βόλτα για καφέ προϋποθέτει τουλάχιστον μια ράμπα για να μπω στο μαγαζί, κάτι που τις περισσότερες φορές δεν υπάρχει. Παρ' όλα αυτά είμαι ευγνώμων που έχω φίλους και που μαζί τους μπορώ να μιλάω ελεύθερα.

Και έχω παλιά να πω. Δεν μένω καθόλου άπραγη. Κάνω παλιά και ενδιαφέροντα πράγματα καθημερινά, γιατί δεν αντιμετωπίζω την αναπηρία μου ως εμπόδιο για όσα θέλω να κατακτήσω στη ζωή. Ξεκίνησα λούκι, λογοθεραπεία και εργοθεραπεία, με στόχο να βελτιώσω την ομιλία μου και να αυτοεξυπηρετούμαι καλύτερα. Παρακολούθημα μαθήματα δημιουργικής γραφής και ζωγραφικά. Παράλληλα, συμμετέχω σε

θεατρική παράσταση με την ομάδα μου. Όσο αυτό είναι ένα μαθητικό και θεραπευτικό ταξίδι. Κάνω επίσης μαθήματα μπαλέτου, όπου νιώθω πραγματικά σαν ηρωίδα του χορού, και θα λάβω μέρος κι εκεί σε παράσταση.

Το όνειρό μου είναι κάποια στιγμή, να δημιουργώ τα δικιά μου φορέματα και να τα πουλάω σε έναν δικό μου χώρο. Γι' αυτό παρακολουθώ μαθήματα σχεδιασμού και σιελ, ώστε να διευρύνω τις γνώσεις μου.

Το μέλλον δεν με φοβίζει. Αντίθετα, με κάνει να το λαχταρώ. Θέλω να δω πώς θα εξελιχθώ στον χρόνο. Ήδη παρατηρώ τη συναισθηματική μου αλλαγή. Πολλοί άνθρωποι που δεν μπορούσαν να κάνουν όσα έκαναν τα άλλα παιδιά και γίνονταν από κάποιες επικριτικές ή απορριπτικές ματιές. Τώρα όλα αντιμετωπίζω με περισσότερη επιθυμία και ανοχή.

Πιστεύω πως όσο εξελίσσω τον εαυτό μου, τόσο καλύτερη γίνεται η ζωή μου. Και ανυπομονώ για όσα μου επιφυλάσσει το μέλλον.

Παρασκευή Χατζάκη, μαθήτρια Α Λυκείου

ΣΧΟΛΙΚΗ ΖΩΗ

Η ΑΝΙΣΩΣΗ ΘΡΑΝΙΟ-ΜΕΡΟΚΑΜΑΤΟ

ΝΑΙ, οι έφηβοι και σήμερα δουλεύουν!

των Ίριδας Βασιλείου και Ειρήνης Γεωργανά

Μαθητές δυσκολεύονται να ξυπνήσουν και να κρατήσουν τα μάτια τους ανοιχτά κατά τη διάρκεια του σχολείου. Μαθητές φεύγουν βιαστικά για να προλάβουν να πάνε στην εργασία τους πριν τους κάνει παρατήρηση ο εργοδότης. Μαθητές παιδεύονται για ένα μεροκάματο! Μαθητές συνεχώς τρέχουν για να τα βγάλουν πέρα...

Ζούμε στην Αρτέμιδα, μια παραθαλάσσια περιοχή με στελείωτη αμμουδιά και καταγάλανα νερά, ιδανική για μονοήμερη εκδρομή από την Αθήνα, αφού βρίσκεται 30 χιλιόμετρα από αυτήν. Το γεγονός αυτό, καθώς και το ότι βρίσκεται μόλις λίγα χιλιόμετρα από το αεροδρόμιο, προσελκύει μεγάλο αριθμό τουριστών. Έτσι, προκύπτουν νέες θέσεις εργασίας, που πολλές φορές χρειάζεται να καλυφθούν από νέους με αντοχές και όρεξη για δουλειά. **Στην πραγματικότητα, όμως, οι έφηβοι επιλέγουν να εργαστούν ή αναγκάζονται;** Οι εργοδότες τηρούν τη νομοθεσία σε ό,τι αφορά την εργασία ανηλίκων; Τα παιδιά έχουν χρόνο για τον εαυτό τους και για τα μαθήματά τους ή μετατρέπονται πρόωρα σε εργάτες; Ποια είναι τα προβλήματά τους και ποιες οι σκέψεις τους;

Από έρευνα που πραγματοποιήθηκε με ερωτηματολόγια στο 1ο Λύκειο Αρτέμιδας προκύπτει το 19% των μαθητών/τριών έχουν εργαστεί. Από αυτούς το 45% συνεχίζει να δουλεύει κατά τη διάρκεια του σχολείου (Διάγραμμα 1).

Το μεγαλύτερο ποσοστό (81%) των μαθητών/τριών που εργάζονται βρίσκεται στην ηλικία των 16-17 ετών. Ωστόσο, το 9,7% είναι 15 ετών (Διάγραμμα 2).

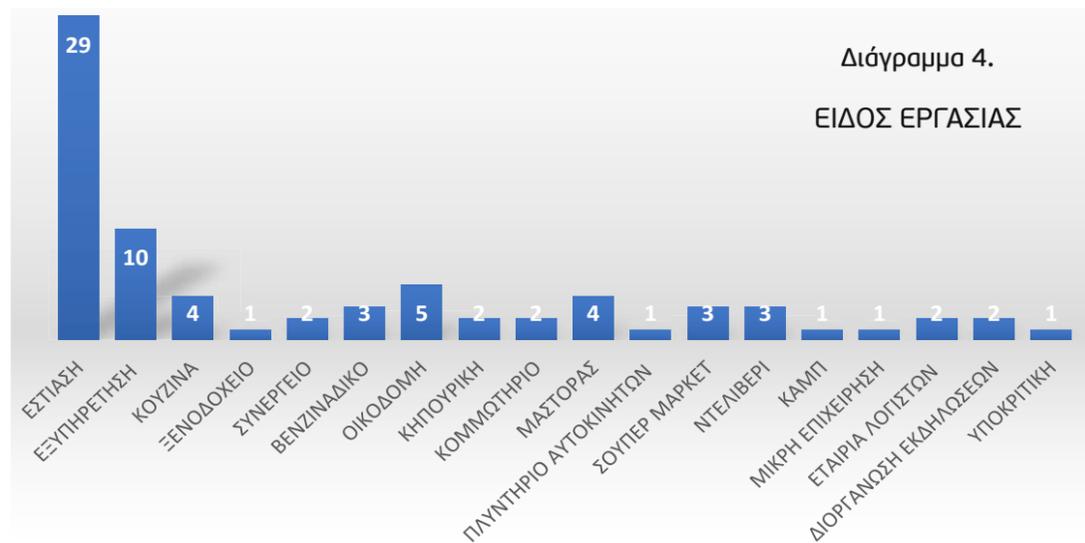
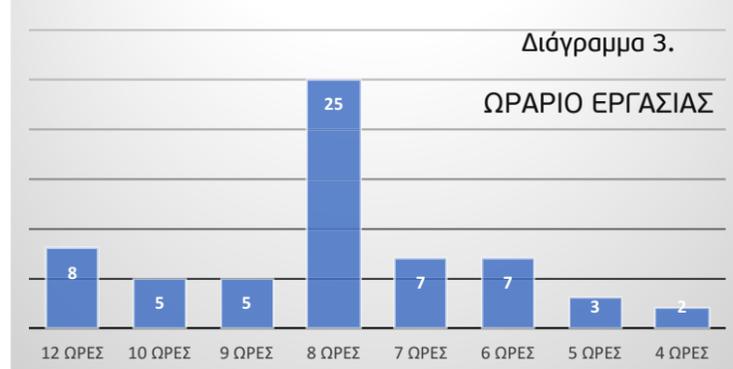
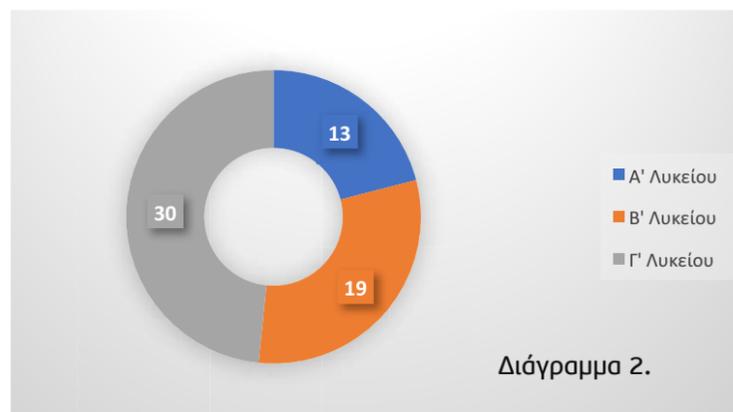
Οι λόγοι που ωθούν τους μαθητές/τριες στην εργασία είναι πολλαπλοί. Το 79%ιώθει την ανάγκη να είναι οικονομικά ανεξάρτητοι, για να μην επιβαρύνουν την οικογένειά τους. Το 39% των

μαθητών αναγκάζεται να εργαστεί, προκειμένου να βοηθήσει οικονομικά την οικογένειά του. «Δουλεύω για να τα βγάλουμε πέρα», «δουλεύω γιατί πρέπει να πληρώσω τα δίδακτρα του φροντιστηρίου», ανέφεραν ορισμένοι. Τέλος 21% επιλέγουν να εργαστούν ώστε να αποκτήσουν προϋπηρεσία, αλλά και να ζήσουν εμπειρίες, τόσο για τη μελλοντική τους εργασία όσο και για τη μελλοντική τους ζωή.

«Ανήλικοι ηλικίας 15-16 χρονών επιτρέπεται να εργαστούν έως 6 ώρες την ημέρα και 30 ώρες την εβδομάδα», «ανήλικοι ηλικίας 17-18 ετών επιτρέπεται να εργαστούν έως 8 ώρες την ημέρα και 40 ώρες την εβδομάδα», αναφέρει το ΚΕ.Π.Ε.Α./Γ.Σ.Ε.Ε. Παρ' όλα αυτά, όταν ερωτήθηκαν πόσες είναι οι περισσότερες ώρες που έχουν δουλέψει. Το 65% απάντησε ότι έχει εργαστεί από 8 έως 12 ώρες, ενώ το 36% ότι έχει δουλέψει έκτακτα και από 13 έως 17 ώρες (Διάγραμμα 3)!

Όσον αφορά το είδος εργασίας το 71% των εργαζόμενων μαθητών έχουν απασχοληθεί σε τομείς εστίασης - τουρισμού, ενώ το 24% σε πιο τεχνικά επαγγέλματα π.χ. οικοδομή - συνεργείο (Διάγραμμα 4).

Στο ερώτημα «ποιο θεωρούν το μεγαλύτερο πρόβλημα στην εργασία τους», η πλειοψηφία (35,5%) διαμαρτυρήθηκε έντονα για την αγένεια των πελατών. Παράλληλα, το 14,5% παραπονέθηκε για την ψυχική και σωματική κούραση, καθώς και για την έλλειψη ύπνου. Επίσης, το 10% χαρακτήρισε ως μεγαλύτερο πρόβλημα τις καιρικές συνθήκες. Από το 6,5% των εφήβων αναδείχθηκε η έλλειψη συνεργασίας τόσο με τους εργοδότες όσο και με τους συναδέλφους τους. Το 5% εξέφρασε παράπονα για τη σεζόν του καλοκαιριού, καθώς είναι η πιο πιεστική και απαιτητική περίοδος ενός εργαζομένου στον τομέα της

εστίασης, στον οποίο εργάζεται το 47% των μαθητών/τριών του σχολείου μας.

Όσον αφορά την αμοιβή της εργασίας το 67% των μαθητών απάντησε ότι πληρώνεται με 5-6 ευρώ την ώρα (Διάγραμμα 5).

Ως το καλύτερο γεγονός που συνέβη στην εργασία τους, το 36% απάντησε «οι συναστροφές και οι καινούριες φιλίες». Το 16% των ερωτηθέντων εξέφρασε πως «η καλύτερη στιγμή είναι αυτή της πληρωμής» και το 5% συμφώνησε, προσθέτοντας «τα φιλοδωρήματα». Τέλος, το 6,5% αναφέρθηκε στις εμπειρίες που έζησε. «Η εργασία με αποσπά από την καθημερινότητα και με κάνει να νιώθω πιο ανεξάρτητη», «το καλύτερο που μου πρόσφερε η εργασία είναι ότι έμαθα πως η ζωή δεν σου χαρίζεται, κερδίζεται».

Κάποιοι (50%) ισχυρίστηκαν πως έχουν ελεύθερο χρόνο για τον εαυτό τους, ενώ το 40,3% παραπονέθηκε ότι απομένει ελάχιστος χρόνος. «Έχω ελεύθερο χρόνο,

αλλά γυρνάω κουρασμένη και πάω κατευθείαν για ύπνο· γι' αυτό έχω καιρό να βγω με τους φίλους μου», επισήμανε μαθήτρια της Α΄ Λυκείου.

Στο ερώτημα «Πώς νιώθεις που άλλα παιδιά έχουν περισσότερο χρόνο για τον εαυτό τους;» το 59,7% έδωσε απαντήσεις όπως: «Δεν με ενδιαφέρει τι κάνουν οι άλλοι, εγώ κοιτάω τον εαυτό μου», «τουλάχιστον εγώ βγάζω τα δικά μου λεφτά», «μου αρέσει αυτό που κάνω, είναι επιλογή μου», «από τη μία με στεναχωρεί, όμως από την άλλη η δουλειά μου έχει προσφέρει πολλά πέρα από τα χρήματα που άλλα παιδιά δεν έχουν» ή «και εκείνοι θα αναγκαστούν να πέσουν από τα συννεφάκια τους», «κάτι χάνεις, κάτι κερδίζεις». Αντιθέτως, μερικοί (16%) δήλωσαν πως ζηλεύουν: «Αισθανόμουν άσχημα που εγώ ταλαιπωριόμουν και οι φίλοι μου έβγαιναν και περνούσαν καλά», «θα ήθελα κι εγώ να έχω αυτόν τον χρόνο, αλλά δυστυχώς έχω σημαντικότερα πράγματα να κάνω».

Το 50% των μαθητών/τριών απάντησε ότι η εργασία δεν επηρέασε τις διαπροσωπικές του σχέσεις, ενώ το 16% υποστήριξε πως τις επηρέασε αρνητικά. «Έχω πολύ λίγο χρόνο για εμένα και νιώθω πολύ πίεση και κούραση.

Αυτό επηρεάζει αρνητικά τις σχέσεις μου», σχολίασε μαθήτης. «Λόγω έλλειψης χρόνου απομακρύνθηκα από την οικογένειά μου», ανέφερε μαθήτρια. Αντίθετα, το 21% διατύπωσε πως τους επηρέασε θετικά: «Με βοήθησε να είμαι πιο κοινωνική με άτομα που δεν γνωρίζω και απέκτησα δύο καλές φίλες», «λόγω της δουλειάς μου έκανα καινούριες γνωριμιές και συνδέθηκα με ανθρώπους που δεν περίμενα», απάντησαν μαθήτριες της Γ΄ τάξης.

Στο ερώτημα εάν τους χρησίμεψαν στοιχεία από το σχολείο στη δουλειά τους, το 42% απάντησε αρνητικά. «Θα έλεγα το αντίθετο. Η δουλειά με έχει βοηθήσει σε άλλους τομείς, όπως το σχολείο και τις σχέσεις», «απέκτησα γνώσεις με την πράξη», συμφώνησαν δύο μαθητές. Αντίθετα, το 37% υποστήριξε πως το σχολείο τους βοήθησε αφενός στη σωστή συμπεριφορά και αφετέρου στη σωστή χρήση της γλώσσας. «Στο σχολείο κοινωνικοποιήθηκα. Μου έμαθε πώς να είμαι ευγενικός, να έχω σεβασμό και υπομονή», διευκρίνισε μαθητής. Ταυτόχρονα, το 13% διαπίστωσε πως το έχει βοηθήσει με την εκμάθηση ξένων γλωσσών και άλλο ένα 13% πως του έχουν χρησιμεύσει τα μαθηματικά.

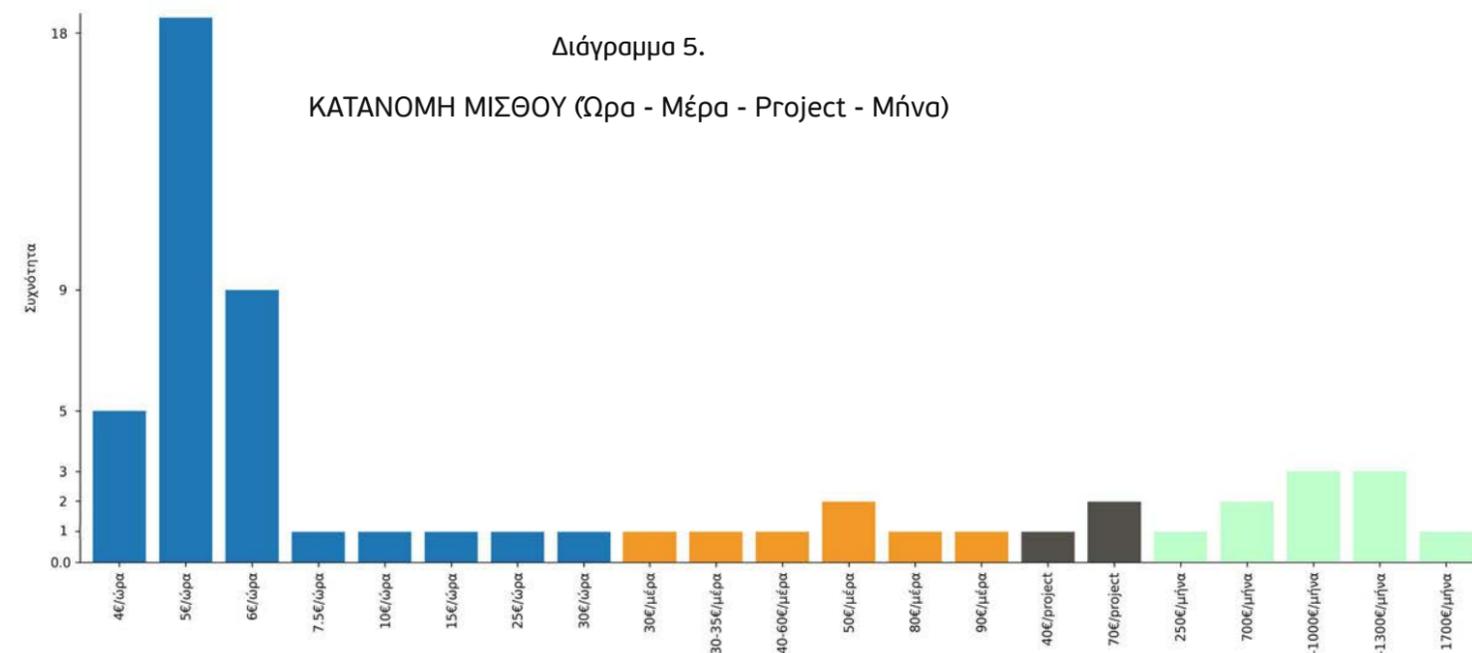

Σκίτσο: Μαρία Τσαλίκη

Οι περισσότεροι μαθητές (32%) επισήμαναν πως δυσκολεύονται να συνδυάσουν την εργασία με το σχολείο. «Είναι αρκετά δύσκολο να τα συνδυάσω, οπότε σίγουρα με επηρεάζει στα μαθήματα», «δυσκολεύομαι να ξυπνήσω το πρωί για τις πρώτες ώρες». Ωστόσο, το 20% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι η εργασία κατά τη διάρκεια της χρονιάς δεν επηρεάζει τη σχολική του απόδοση. «Η απόδοση στο σχολείο

επηρεάζεται λόγω της κούρασης και των υποχρεώσεων, αλλά με επιμονή και υπομονή τα ισορροπώ, γιατί είναι και τα δύο εξίσου σημαντικά για εμένα», απάντησε μαθήτρια της Γ΄ Λυκείου. «Δεν ήμουν ποτέ καλός στα μαθήματα, οπότε δεν με επηρέασε. Εάν είχα τη δυνατότητα, δεν θα ερχόμουν καν στο σχολείο· θα προτιμούσα να εργάζομαι», αποκρίθηκε μαθητής της Α΄ Λυκείου.

Συμπερασματικά, ολοένα και περισσότεροι έφηβοι δουλεύουν ή αναγκάζονται να δουλέψουν. Το φαινόμενο αυτό δεν υπάρχει μόνο στο σχολείο μας, αλλά εμφανίζεται παγκοσμίως και αναπτύσσεται συνεχώς στη χώρα μας. Στην εποχή μας, με τόσο πλούτο και τόσα επιστημονικά και τεχνολογικά επιτεύγματα, θα έπρεπε να εξασφαλίζονται όλες οι προϋποθέσεις ώστε όλα τα παιδιά να μπορούν να σπουδάζουν και να ζουν με αξιοπρέπεια. Σίγουρα, το σχολείο χρειάζεται να αλλάξει για να υπηρετήσει έναν τέτοιο ρόλο, όπως και η κοινωνία και οι προτεραιότητές της. Υπάρχουν πολλά οφέλη που προσφέρει η εργασία στους εφήβους, όπως η οικονομική ανεξαρτησία, οι πολύτιμες εμπειρίες που αποκτούν, αλλά και η γνώση των σκληρών εργασιακών συνθηκών, οι οποίες πρέπει να αλλάξουν. Απαιτείται ισορροπία και προσοχή, αλλά και κρατική ευθύνη, ώστε να καταφέρνουν οι μαθητές/τριες να ζουν σαν έφηβοι και όχι σαν εργάτες, έτσι όπως τους αξίζει!

ΔΙΕΘΝΗ

Τί Και Αν...; ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ...

Της Αθανασίας Στιακάκη

Ήταν μια φορά κι έναν καιρό ένα παιδί χαμογελαστό. Μια βραδιά στον δρόμο έτρεχε· μια αγκαλιά να το ζεστάνει, όμως, δεν βρέθηκε. Οικογένειες φεύγουν μακριά από την πατρίδα· μια αίσθηση ελλείους, δυστυχώς, δεν είδα.

Πόσα παιδιά ζουν σήμερα σε συνθήκες πολέμου; Πώς μεγαλώνουν αυτά τα παιδιά; Πόσα παιδιά στερούνται παιδείας λόγω των πολέμων; Πόσα παιδιά σε εμπόλεμες ζώνες συνεχίζουν να υποφέρουν από οξεία επισιτιστική ανασφάλεια; Καταπατώνται τα δικαιώματα των παιδιών;

Η UNICEF σκιαγραφεί μια ζοφερή κατάσταση για το 2025, καθώς φαίνεται πως ποτέ ξανά στην ιστορία δεν υπήρξε τόσο μεγάλος αριθμός παιδιών που ζουν σε ζώνες κρίσης και συγκρούσεων όσο σήμερα. Πάνω από 520.000.000 ζουν σε εμπόλεμες ζώνες, δηλαδή ένα στα πέντε παιδιά. Το ποσοστό αυτό φαίνεται να έχει διπλασιαστεί τα τελευταία 35 χρόνια, καθώς ενώ το 1990 ήταν στο 10%, το 2025 υπολογίστηκε πως το 19% των παιδιών παγκοσμίως ζει σε ζώνες κρίσης.

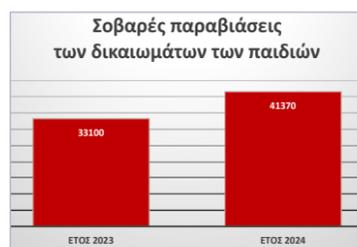

Μάλιστα, σύμφωνα με την UNICEF, για πρώτη φορά επιβεβαιώθηκε λιμός σε δύο περιοχές μέσα σε μόνο ένα έτος, το 2025, σε περιοχές του Σουδάν και της Λωρίδας της Γάζας. Σημειώνεται πως τα παιδιά που ζουν σε εμπόλεμες ζώνες απέχουν πολύ από το να έχουν μια φυσιολογική παιδική ηλικία.

Παρ' όλο που η UNICEF σημειώνει μια ελάχιστη πρόοδο στην καταπολέμηση της πείνας και του υποσιτισμού,

συνεχίζουν να υποφέρουν από οξεία επισιτιστική ανασφάλεια 100.000 παιδιά στη Γάζα.

Τα Ηνωμένα Έθνη έχουν επίσης αναφέρει ρεκόρ σοβαρών παραβιάσεων των παιδικών δικαιωμάτων, όπως δολοφονίες, απαγωγές, ακρωτηριασμοί, σεξουαλική βία και στρατολόγηση σε εχθροπραξίες. Συγκεκριμένα, το 2024 καταγράφηκαν 41.370 σοβαρές παραβιάσεις των δικαιωμάτων των παιδιών, αύξηση 25% σε σύγκριση με το 2023, όπου καταγράφηκαν 33.100. Όσον αφορά τον αριθμό και το ποσοστό καταπάτησης των δικαιωμάτων των παιδιών για το 2025, αν και δεν υπάρχουν επίσημα στοιχεία, θεωρείται (από την UNICEF), με βάση τις συνθήκες πολέμου που επικρατούν σήμερα, πως δεν έχει σημειωθεί βελτίωση σε αυτόν τον τομέα.

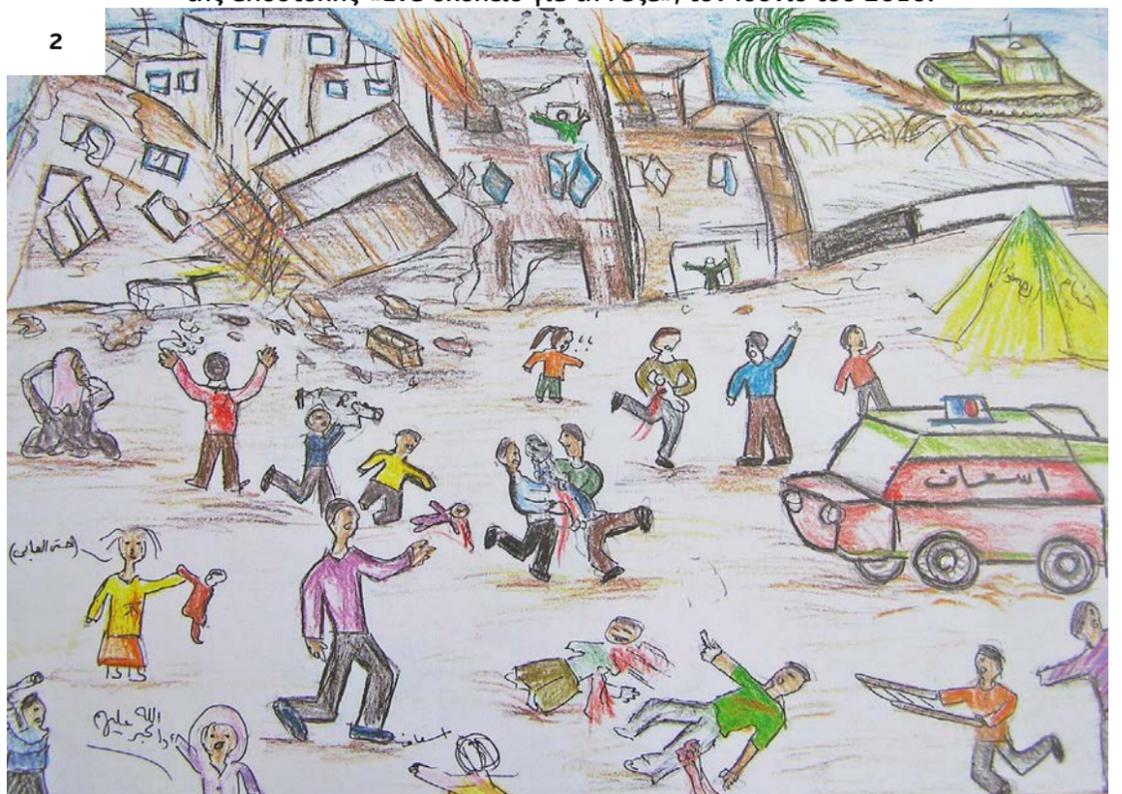
Όμως, αποτελεσματικά προγράμματα βοήθειας έχουν επανειλημμένα δείξει ότι η αποφασιστική και συλλογική προσπάθεια όλων των εθνών και των ανθρώπων μπορεί να σώσει ζωές και, κατά συνέπεια, να δημιουργήσει μελλοντικές προοπτικές, ακόμη και υπό τις πιο δύσκολες συνθήκες. Η αλληλεγγύη είναι η δύναμη των λαών.

ΣΟΥΔΑΝ: Ο εμφύλιος πόλεμος ξέσπασε τον Απρίλιο του 2023. Η χώρα συνεχίζει να αποτελεί ενεργό μέτωπο πολέμου. Οι νεκροί από τις συγκρούσεις, την πείνα, καθώς και τις επιδημίες υπολογίζονται στο ένα εκατομμύριο, με περισσότερο από το 50% να είναι παιδιά. Έρευνα του ΟΗΕ σημειώνει πως περισσότερα από 6,5 εκατομμύρια παιδιά και έφηβοι έχουν αναγκαστεί να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους από την αρχή

1

1 & 2: Ζωγραφιές μαθητών της Γάζας, που μετέφεραν στην Ελλάδα, εκπαιδευτικοί της αποστολής «Ένα σχολείο για τη Γάζα», τον Ιούνιο του 2010.

2

Σουδάν: 13 εκατομμύρια παιδιά, στερούνται την παιδεία τους εξαιτίας του πολέμου. ΑΡ: Αρχείο (Brian Inganga)

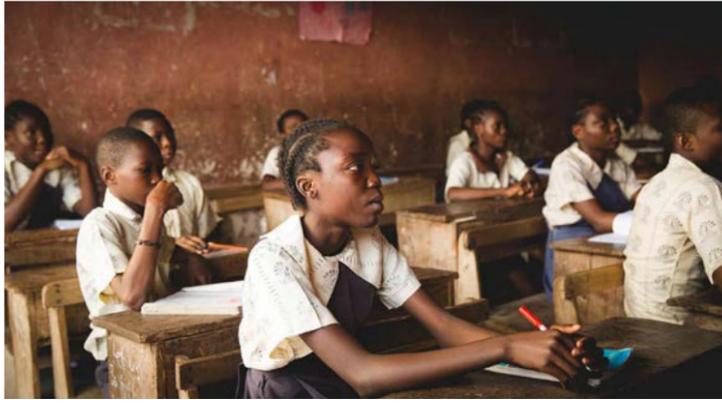
του πολέμου. Το μεγαλύτερο τμήμα το πληρώνουν οι γυναίκες, οι ευάλωτες ομάδες (όπως τα άτομα με αναπηρίες και προβλήματα υγείας) και τα παιδιά. Στην περσινή έκθεση της ΜΚΟ

«Save the Children» υπολογίστηκε πως 13 εκατομμύρια παιδιά από το σύνολο των 17 εκατομμυρίων, δηλαδή το 76%, στερούνται την παιδεία τους εξαιτίας του πολέμου.

ΛΩΡΙΔΑ ΤΗΣ ΓΑΖΑΣ: Ο πόλεμος στη Γάζα ουσιαστικά συνεχίζεται από τον Οκτώβριο του 2023, παρά την επίσημη εκκευρία. Το πόρισμα των ερευνητών του ΟΗΕ μιλά για γενοκτονία. Η Διεθνής Αμνηστία καταγγέλλει ότι οι ρίζες της αντιπαράθεσης του κράτους του Ισραήλ με τους Παλαιστίνιους είναι βαθύτερες και συνδέονται με τον εκτοπισμό τους το 1948 από τη γη τους. Στη Γάζα τα παιδιά όχι μόνο στερούνται την παιδεία τους, αλλά το 1/3 είναι ήδη νεκρό. Μέσα σε δύο χρόνια η κυβέρνηση του Ισραήλ έχει σκοτώσει τουλάχιστον 18.885 παιδιά, ενώ έχουν τραυμα-

τιστεί πάνω από 28.000. Σημειώνεται επίσης πως χιλιάδες παιδιά βρίσκονται σε λίστα αναμονής για θεραπεία στο εξωτερικό, εκ των οποίων 137.000 είχαν μάταιο τέλος περιμένοντας. Σύμφωνα με πληροφορίες των Ηνωμένων Εθνών, η Παλαιστίνη αποτελεί τη χώρα με τον υψηλότερο αριθμό ακρωτηριασμένων παιδιών ανά κάτοικο. Όσον αφορά την εκπαίδευση, τη σίτιση, την ασφάλεια και την ψυχική υγεία των παιδιών, αυτά συνεχίζουν να αμφισβητούνται καθημερινά. Ο ΟΗΕ επισημαίνει πως μόνο 55.000 παιδιά από τα 758.000, τα οποία βρίσκονται στον παλαιστινιακό θύλακα, παρακολουθούν μαθήματα, δηλαδή μόλις το 7%. Οι αίθουσες είναι αυ-

Φώτο Αρχείου / Μαθητές στο Λάγκος της Νιγηρίας / Πηγή: UNSPLASH / Φωτογράφος: Doug Linstedt @douglinstedt

τοσχέδιες μέσα σε σκηνές και χωρίς θρανία, σχολικές τσάντες, βιβλία και τετράδια, με βομβαρδισμένες βιβλιοθήκες και σκισμένα ρούχα — κάτι αδιανόητο για την Ελλάδα. Τα σχολεία επίσης χρησιμεύουν ως καταφύγια για τους ανθρώπους.

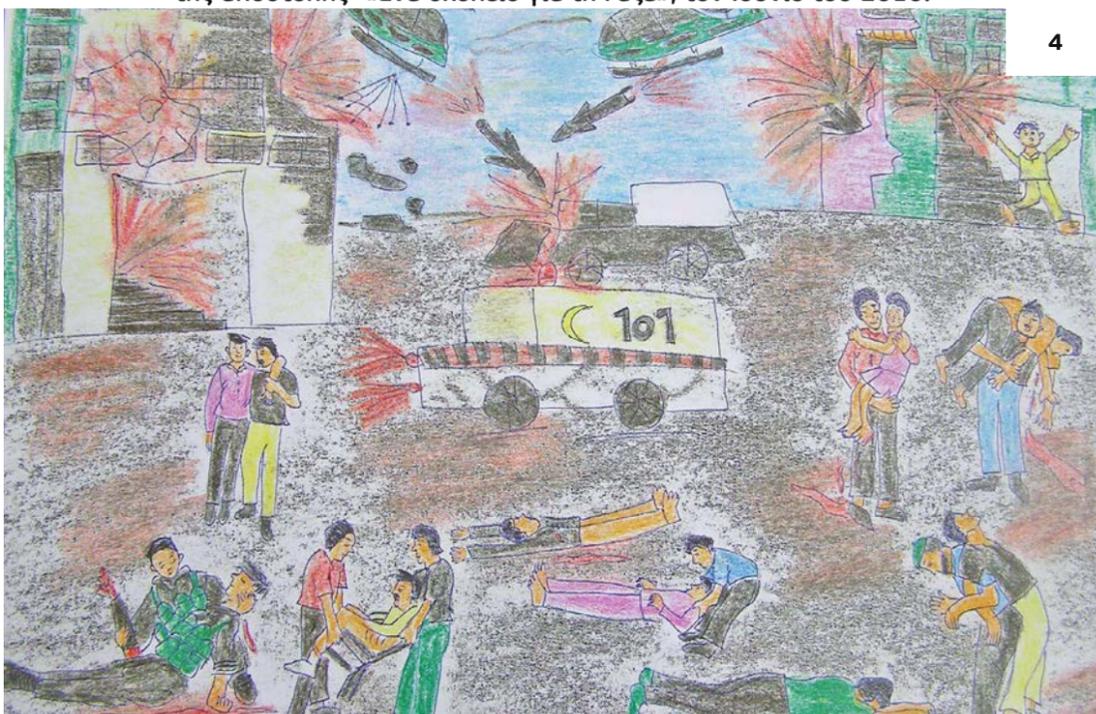
ΝΙΓΗΡΙΑ: Δυστυχώς, εκτός από τον κλασικό πόλεμο στο εξωτερικό, πολλές κοινωνίες ζουν έναν πιο σκληρό πόλεμο στο εσωτερικό τους. Τα πρώτα δικαιώματα που καταπατώνται είναι σίγουρα αυτά των παι-

διών. Σύμφωνα με το BBC, στις 21 Νοεμβρίου, τα ξημερώματα στις 2:00 π.μ., στη συνοικία Κασούρου της Βόρειας Νιγηρίας εισέβαλαν ένοπλοι δράστες και απήγαγαν 300 μαθητές και 12 εκπαιδευτικούς που διέμεναν σε οικοτροφείο. Είναι γεγονός πως την τελευταία περίοδο παρατηρείται ραγδαία άνοδος στο ποσοστό των ένοπλων επιθέσεων στη Νιγηρία. Οι ένοπλοι δράστες αφαίρεσαν τη ζωή τριών ανθρώπων. Πέντε μαθητές κατάφεραν να δραπετεύσουν από αυτήν την τραγωδία.

3

3 & 4: Ζωγραφιές μαθητών της Γάζας, που μετέφεραν στην Ελλάδα, εκπαιδευτικοί της αποστολής «Ένα σχολείο για τη Γάζα», τον Ιούνιο του 2010.

4

ΟΥΚΡΑΝΙΑ: Η σύγκρουση Ουκρανίας – Ρωσίας έχει ξεκινήσει από τον Φεβρουάριο του 2014 και κλιμακώθηκε τον ίδιο μήνα, το 2022, με τη στρατιωτική εισβολή της Ρωσίας. Εκτιμάται όμως πως είχε τις ρίζες της ήδη από το 2003.

διά, εξουθενωμένα, πεθαίνουν στα καραβάνια των προσφύγων, στον πάτο του Αιγαίου, έξω από τη Λαμπεντούζα. Χιλιάδες παιδιά γερνούν γρήγορα από την εκμετάλλευσή τους σε ορυχεία ή άλλες επιχειρήσεις. Χωρίς εκπαίδευση, τροφή,

Ουκρανία: Μαθητές κάνουν μάθημα στο πρώτο σχολείο – καταφύγιο στο Χάρκοβο / Φωτογραφία: Reuters

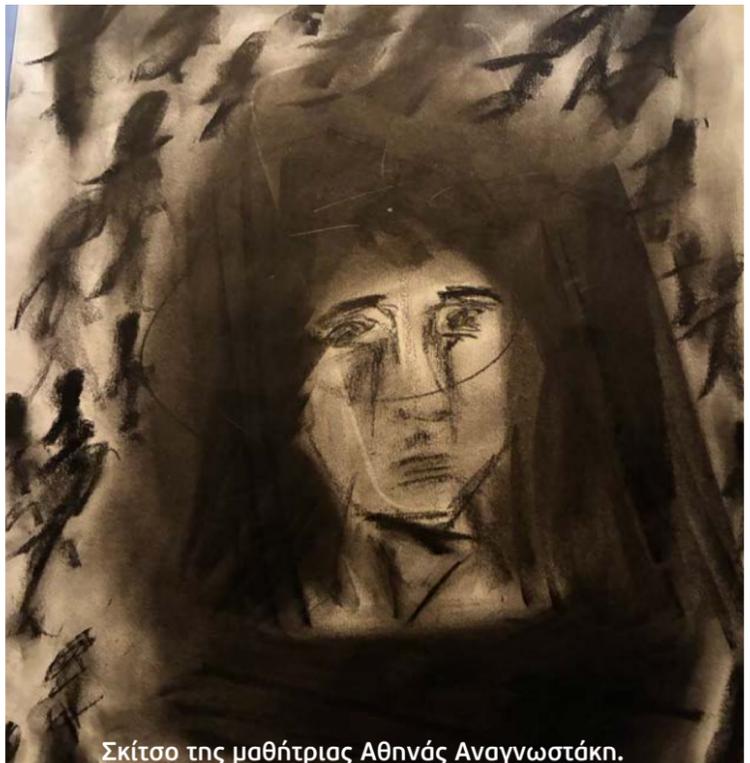
Σύμφωνα με τον ΟΗΕ, ο πιο θανάσιμος μήνας για την Ουκρανία ήταν ο Ιανουάριος του 2025, με πάνω από 2.500 άμαχους νεκρούς, ενώ ο αριθμός των νεκρών εκτιμάται περίπου στους 15.000 και των τραυματιών στους 40.600. Όσα από τα παιδιά δεν μπόρεσαν να εγκαταλείψουν τη χώρα κάνουν μάθημα σε καταφύγια και σε σταθμούς μετρό, σε δύο βάρδιες με 20 μαθητές ανά τάξη, κάτω από τον φόβο βομβαρδισμών. Πάνω από 40 περιοχές παγκοσμίως αντιμετωπίζουν ένοπλες συγκρούσεις ή καθεστώς αστάθειας. Πολλοί μιλούν για έναν επικείμενο Γ' Παγκόσμιο Πόλεμο. Τα παιδιά είναι τα πρώτα που στερούνται σε αυτούς. Στις μέρες μας καταπατάται μαζικά κάθε δικαίωμά τους, ακόμη και το ίδιο το δικαίωμα στη ζωή, με σκοπό το κέρδος και τον επεκτατισμό κρατών σε νέα προσοδοφόρα εδάφη. Χιλιάδες παι-

στέγη, ασφάλεια, αγάπη.

Τι θα γινόταν, όμως, εάν ο κόσμος μας γινόταν πιο δίκαιος; Τι και αν δεν χρειαζόταν να σκοτώνονται καθημερινά χιλιάδες παιδιά για να λυθούν οι ανταγωνισμοί; Τί και αν...; Ο κόσμος μας θα ήταν πιο ειρηνικός. Δεν θα πέθαιναν παιδιά. Δεν θα στερούνταν εκατομμύρια παιδιά την παιδεία τους. Δεν θα χωρίζονταν οικογένειες, ψάχνοντας άσυλο, με χώρες να τους διώχνουν κατηγορώντας τους για τάχα «λαθρομετανάστευση».

Η ειρήνη είναι η μεγαλύτερη αξία του κόσμου των ανθρώπων. Γιατί δεν βαδίζουμε πλάι της, λοιπόν;

Εικονογράφηση άρθρου: Ζωγραφιές μαθητών της Γάζας, που μετέφεραν στην Ελλάδα, εκπαιδευτικοί της αποστολής «Ένα σχολείο για τη Γάζα», τον Ιούνιο του 2010.

Σκίτσο της μαθήτριας Αθηνάς Αναγνωστάκη.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ιθαγένεια: ένα χαρτί ή μια ολόκληρη ζωή;

Απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας χωρίς γραφειοκρατικά εμπόδια...

των Δανάης Μαργαρίτη, Μαρίνας-Μαρίας Μουρκόγιαννη, Αλεξάνδρας Μπεσάι

Η μετανάστευση και η ιθαγένεια αποτελούν δύο θέματα που απασχολούν έντονα τη σύγχρονη κοινωνία. Πολλοί άνθρωποι αναγκάζονται ή επιλέγουν να αφήσουν τη χώρα τους και να μετακινηθούν σε άλλη, αναζητώντας εργασία, ασφάλεια ή καλύτερες συνθήκες ζωής.

Το φαινόμενο αυτό δεν αφορά μόνο τους ίδιους τους μετανάστες, αλλά και τις χώρες που τους υποδέχονται, καθώς επηρεάζει την κοινωνική και οικονομική ζωή.

Οι μετανάστες συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην καθημερινότητά τους, όπως την εκμάθηση μιας νέας γλώσσας, την εύρεση εργασίας και την προσαρμογή σε διαφορετικά ήθη και έθιμα. Παρά τις δυσκολίες αυτές, συμβάλλουν σημαντικά στην ανάπτυξη της κοινωνίας με την εργασία τους, τον πολιτισμό τους και τις εμπειρίες τους. Η παρουσία τους μπορεί να εμπλουτίσει μια κοινωνία και να ενισχύσει τη συνεργασία και την αλληλοκα-

τανόηση μεταξύ των ανθρώπων.

Η ιθαγένεια παίζει σημαντικό ρόλο στην ένταξη των μεταναστών. Μέσα από αυτήν, οι άνθρωποι αποκτούν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις και νιώθουν ότι ανήκουν πραγματικά στην κοινωνία όπου ζουν. Ο σεβασμός, η αποδοχή και η αλληλεγγύη είναι απαραίτητα στοιχεία για μια κοινωνία που θέλει να προχωρά μπροστά, δίνοντας σε όλους την ευκαιρία να ζουν με αξιοπρέπεια.

«Γεννήθηκα εδώ. Γιατί να μην έχω τα ίδια δικαιώματα με τους συμμαθητές μου;»

Ρωτήσαμε κάποια παιδιά από το σχολείο μας για το πώς αισθάνονται που δεν έχουν ελληνική ιθαγένεια και το τί έχουν περάσει. Τα παιδιά

που δεν έχουν ελληνική ιθαγένεια συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην καθημερινή τους ζωή, κυρίως στον τομέα της εκπαίδευσης και της κοινωνικής ένταξης. Παρότι φοιτούν σε ελληνικά σχολεία, μπορεί να νιώθουν αποκλεισμό λόγω γλωσσικών εμποδίων, πολιτισμικών διαφορών ή προκαταλήψεων από το περιβάλλον τους. Αυτές οι συνθήκες επηρεάζουν την αυτοπεποίθησή τους και την ακαδημαϊκή τους απόδοση, καθώς πολλές φορές δεν έχουν ίσες ευκαιρίες πρόσβασης σε υποστηρικτικά προγράμματα ή δραστηριότητες.

Μαθητές που δεν έχουν ακόμη αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια συχνά εκφράζουν την επιθυμία τους να νιώθουν ισότιμα μέλη της σχολικής κοινότητας. Όπως λέει μαθήτρια της Γ' τάξης: «Μεγάλωσα εδώ, οι φίλοι μου είναι εδώ και νιώθω αυτή τη χώρα σαν σπίτι μου. Θα ήθελα να έχω τα ίδια δικαιώματα με τους συμμαθητές μου».

Ένας άλλος μαθητής αναφέρει: «Δεν είναι εύκολο να νιώθεις ότι ανήκεις κάπου, όταν δεν έχεις τα

ίδια χαρτιά. Όμως στο σχολείο αισθάνομαι ότι με αποδέχονται».

Πολλοί τονίζουν ότι η έλλειψη ιθαγένειας δημιουργεί ανασφάλεια για το μέλλον.

«Ανψυχώ για το αν θα μπορέσω να σπουδάσω ή να εργαστώ χωρίς δυσκολίες», λέει ένας μαθητής.

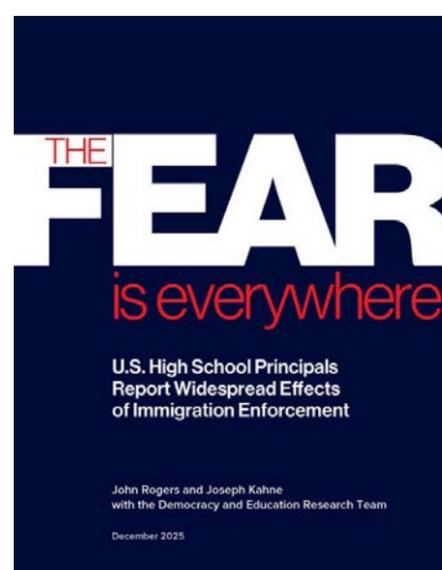
Η έλλειψη ελληνικής ιθαγένειας μπορεί να δημιουργεί ανασφάλεια και άγχος για το μέλλον τους. Τα παιδιά αυτά συχνά μεγαλώνουν στην Ελλάδα και τη θεωρούν πατρίδα τους, όμως αισθάνονται ότι δεν αναγνωρίζονται πλήρως ως ισότιμα μέλη της κοινωνίας. Αυτό μπορεί να επηρεάσει την ψυχολογική τους ανάπτυξη και την αίσθηση του «ανήκειν», οδηγώντας σε κοινωνική απομόνωση. Η υποστήριξη από το σχολείο, την οικογένεια και την πολιτεία είναι καθοριστική, ώστε να ενισχυθεί η ένταξή τους και να διασφαλιστεί ότι θα έχουν ίσες ευκαιρίες για ένα σταθερό και δημιουργικό μέλλον.

«Ο ΦΟΒΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΑΝΤΟΥ»

Πρόκειται για μελέτη του UCLA (University of California, Los Angeles) για την εξάπλωση του φόβου στα σχολεία των ΗΠΑ με μαθητικό πληθυσμό μεταναστευτικής προέλευσης, μετά από την εφαρμογή της πολιτικής της κυβέρνησης Τραμπ, από την ομοσπονδιακή υπηρεσία ICE, που οδήγησε σε δύο δολοφονίες μόνο στη Μινεσότα.*

Η εικόνα των μασκοφόρων, ένοπλων ομοσπονδιακών πρακτόρων που κρατούν ένα πεντάχρονο παιδί έκανε τον γύρο του κόσμου.

Στην έρευνα συμμετείχαν δύο στους τρεις διευθυντές σχολείων των ΗΠΑ (64%) που δήλωσαν ότι «οι μαθητές από οικογένειες μεταναστών έχασαν το σχολείο». Περισσότεροι από τους μισούς (58%) ανέφεραν ότι οι γονείς ή οι κηδεμόνες των μαθητών μεταναστών

είχαν ξαφνικά φύγει από την κοινότητα στα μέσα του σχολικού έτους 2024-25.

Ο φόβος υπονομεύει την ικανότητα των δημόσιων σχολείων να καλλιεργήσουν μια «κοινότητα πολιτών». Γι αυτό οι ερευνητές επέλεξαν να ονομάσουν την έκθεση: «Ο Φόβος είναι Παντού». Τα σχόλια των διευ-

θυντών περιγράφουν λεπτομερώς τον αντίκτυπο του φόβου που προκαλείται. Εκτός από το ότι πλημύρισαν τις κοινότητες με μεγάλο αριθμό ομοσπονδιακών πρακτόρων, έχουν ανακαλέσει και μακροχρόνιες οδηγίες που περιορίζουν τις επιθετικές προσπάθειες επιβολής του νόμου μέσα και γύρω από τα σχολεία.

Οι μαθητές/τριες και οι οικογένειές τους ζουν σε μια συνεχή κουλτούρα φόβου. Σε αρκετές περιπτώσεις, έλαβαν ειδοποίηση μέσω email από το Υπουργείο Υγείας (DHS) που ανέφερε ότι είχαν 15 ημέρες για να αυτοαπελαθούν. Στην Καλιφόρνια, ένας διευθυντής συνέκρινε τον αντίκτυπο της τρέχουσας κατάστασης με την πανδημία: «Παρακολουθώ τις οικογένειές μας να ζουν σε ένα ορισμένο επίπεδο φόβου πέρα από τον φόβο που βιώσαμε στην COVID», είπε. Για να βοηθήσουν στην προστασία των μαθητών τους, περισσότεροι από τρεις στους

τέσσερις διευθυντές (78%) έχουν δημιουργήσει σχολικά σχέδια για την αντιμετώπιση επισκέψεων από πράκτορες μετανάστευσης. Σχεδόν οι μισοί (47%) έχουν επίσης εφαρμόσει σχέδια για την υποστήριξη μαθητών των οποίων οι γονείς ή κηδεμόνες έχουν απελαθεί

Σε μια κοινότητα στα προάστια της Μινεάπολης, οι φόβοι για τους ομοσπονδιακούς πράκτορες έχουν οδηγήσει σε τόσο απότομες μειώσεις στην παρακολούθηση των μαθημάτων, που η περιφέρεια αντιμετωπίζει αντίστοιχες περικοπές χρηματοδότησης. Όπως είπε ένας διευθυντής του Άινταχο στους ερευνητές: «Νιώθω ότι είμαι υπεύθυνος για την ασφάλεια [των μαθητών] - το μισώ αυτό, επειδή δεν νιώθω ότι είμαι σε θέση να τους προστατεύσω»....

*Η μελέτη παρατίθεται ολόκληρη στον παρακάτω σύνδεσμο: <https://idea.gseis.ucla.edu/publications/fear-is-everywhere/>

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ... παίζει;

6 σελίδες για την εκπαίδευση που έχουμε και το σχολείο που ονειρευόμαστε

Οι αλλαγές στην εκπαίδευση δεν είναι κάτι καινούργιο. Ούτε η κρίση του σχολείου, όπου «τα παιδιά (δεν) παίζουν». Η επικέντρωση δε στο εξεταστικό σύστημα και όχι στο τί μόρφωση και τί σχολείο έχει ανάγκη σήμερα η κοινωνία μας αποτελεί πάγιο χαρακτηριστικό όλων των επιχειρούμενων μεταρρυθμίσεων.

Μπροστά στις νέες αλλαγές που έχουν εξαγγελθεί από το Υπουργείο Παιδείας, προσπαθήσαμε να συγκεντρώσουμε απόψεις και υλικό σε ένα αφιέρωμα ώστε να βοηθήσουμε στην κριτική τοποθέτηση μαθητών και μαθητριών.

Σελ. 10-11

Στο άρθρο «Εξετάσεις: μια παλιά ιστορία» η Κατερίνα - Μαρία Μπουχλή μας παρουσιάζει μια αναδρομή στα παλιότερα εξεταστικά συστήματα με τη μορφή μίνι συνεντεύξεων ανθρώπων που συμμετείχαν σε αυτά. Το άρθρο συμπληρώνεται από ένα λιτό χρονολόγιο των εξεταστικών συστημάτων εισαγωγής στα Πανεπιστήμια, καθώς και διατυπωμένες γνώμες μαθητών και συμβουλές ενηλίκων.

Σελ. 12

Στη συνέχεια οι Σοφία Τσομαρίδη, Σταυριάνα Ψάλλα και ο Χρήστος Χατζιώτης μας παρουσιάζουν τα αποτελέσματα μιας έρευνας που έγινε με ερωτηματολόγια στο σχολείο μας, για το πώς βλέπουν οι μαθητές/τριες τις εξετάσεις.

Σελ. 13

Οι Ντάνιελ Σάιν Λάαντας, Κατερίνα - Μαρία Μπουχλή, Μελίνα Τσαγκαράκη, Χρήστος Χατζιώτης στη συνέντευξη που πήραν από τον W.H., μαθητή στις ΗΠΑ, παρουσιάζουν κάποια σημεία σύγκρισης των δύο εκπαιδευτικών συστημάτων.

Σελ. 14

Η συνέντευξη του Χρήστου Κάτσικα, ερευνητή θεμάτων εκπαίδευσης, που πήραν οι Κατερίνα - Μαρία Μπουχλή, Ντάνιελ Σάιν Λάντας, Σοφία Τσομαρίδη, Χρήστος Χατζιώτης, Σταυριάνα Ψάλλα και Σωτήρης Καλόγηρος επιχειρεί μια κριτική ματιά στις προτεινόμενες αλλαγές.

«*Ο κόσμος από την ανάπτυξη μας διδάσκει να υπομένουμε στωικά την πραγματικότητα αντί να προσπαθούμε να την αγγίζουμε, να ξεχνάμε το παρελθόν αντί να μαθαίνουμε από αυτό κ' να δεχόμαστε παθητικά το μέλλον αντί να το ονειρευόμαστε...*»

Εντουάρντο Γκαλεάνο «Ένας κόσμος ανάπτυξη»

Βαριέμαι από... *Αν στο σχολείο κάτι θα άλλαζε*

Αν μπορούσες να αλλάξεις ένα πράγμα στο εξεταστικό εκπαιδευτικό σύστημα, ποιο θα ήταν;

Μικρότερη Ύλη

Διδασκαλία μόνο για τα μαθήματα κατεύθυνσης, ώστε οι μαθητές να έχουν περισσότερο χρόνο για διάβασμα.

Να δίνουμε εξετάσεις σε μαθήματα απαραίτητα για τη σχολή που επιθυμούμε.

Μια φράση που περιγράφει πώς νιώθεις αυτή την περίοδο:

Ο χρόνος περνάει πολύ γρήγορα και πολύ αργά.

Δεν θέλω άλλο!

Και έτσι, βλέπω πως μόνο τ' άστρα ακούνε πια τα όνειρά μου....

Πότε πιστεύεις ότι θα «ζήσεις» πραγματικά;

Όταν η ζωή θα βρει μια σταθερή πορεία.

Στο πανεπιστήμιο ως φοιτητής.

Μετά τις πανελλήνιες.

Πάλι τα ίδια...

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ: ΜΙΑ ΠΟΛΥ ΠΑΛΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ..

της Κατερίνας-Μαρίας Μπουκλή

Μέχρι τις αρχές του 20ου αιώνα, η εισαγωγή στα πανεπιστήμια γινόταν με το απολυτήριο και μια απλή αίτηση! Στις 27 Ιουλίου 1922 το ελληνικό κράτος καθιέρωσε κεντρικές, κρατικές εισαγωγικές εξετάσεις, θέτοντας τις βάσεις για το σύγχρονο σύστημα επιλογής φοιτητών. Από το 1964 και εξής οι πανελλαδικές αποτελούν την τελική εκπαιδευτική πρόκληση πριν την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση...

Η μορφή των εισαγωγικών εξετάσεων με το πέρασμα των χρόνων έχει αλλάξει: μαθήματα “βγαίνουν” και “μπαίνουν”, η ύλη αυξομειώνεται, τα κριτήρια τροποποιούνται, ο τρόπος διεξαγωγής τους, επίσης.... Τί μένει ίδιο; Το άγχος, ο φόβος, η ελπίδα και το μεγάλο ερώτημα για το “μετά”.

Παλιοί υποψήφιοι θυμούνται ...

Η κα Ειρήνη Προμπονά, συνταξιούχος εκπαιδευτικός — υποψήφια του 1967 — αναπολεί τα σχολικά της χρόνια:

«...Όταν ο δάσκαλος ρώτησε ποιος θα δώσει για να μπει στο γυμνάσιο, εγώ σήκωσα το χέρι και απάντησα πως δεν μου χρειαζόνταν και πως θα γίνω μοδίστρα. “Όχι, Ειρήνη”, μου απάντησε ο δάσκαλος. “Είσαι πολύ καλή μαθήτριά. Να σπουδάσεις γιατί έχεις μορφωμένα αδέρφια και θα σε έχουν για υπηρέτρια.” Μου το είπε πολλές φορές και τελικά θριάμβευσα στις εξετάσεις. Τα στερεότυπα όμως ήταν παρόντα σε όλη τη μαθητική μου πορεία!

Κάποια περίοδο στη Στ' τάξη (Γ' Λυκείου τώρα) αποφάσισα να πάω σε φροντιστήριο αλλά γρήγορα έφυγα. Τα ήξερα καλύτερα από όλους και δεν μου έδινε κάτι παραπάνω, πράγμα που λειτούργησε ως απόδειξη για εμένα ότι η προσωπική προσπάθεια, η έγκαιρη παρέμβαση, η παρότρυνση των δικών μου σε συνδυασμό με τη συνεργασία με τους καθηγητές μου απέδιδαν. Εννοείται πως αν το ξαναέκανα θα το έκανα με τον ίδιο τρόπο. Πέτυχα να αποκτήσω μία θέση στο πανεπιστήμιο και πίστη στον εαυτό μου».

Ο κ. Αλέκος Ρώτας, κτηνίατρος και φιλόλογος — υποψήφιος του 1976 — θυμάται πως ήταν το σχολείο τότε: “Στη Γ' Λυκείου (Στ' Γυμνασίου τότε), στη θετική κατεύθυνση που παρακολουθούσα, ήμασταν στο Τμήμα 45 παιδιά, όλα αγόρια, (7° Αρρένων Παγκρατίου). Τη μισή ημέρα εμείς, την άλλη μισή το Θηλέων και το βράδυ το Εσπερινό. Είχαμε ποικιλία καθηγητών.

1922
Πρώτες κεντρικές εισαγωγικές εξετάσεις.

1925–1963
Εφαρμογή εισιτηρίων εξετάσεων ανά σχολή/ πανεπιστήμιο.

Οι περισσότεροι ήταν καλοί και μερικοί πολύ καλοί και αφοσιωμένοι. Όχι ότι δεν βαριόμασταν κιόλας!

Τα περισσότερα παιδιά έκαναν πια φροντιστήριο, όχι όμως όλα, αν και δεν ήταν εύκολο να μπει στο πανεπιστήμιο. Στην Ιατρική, που ήταν και η σχολή που ήθελα να περάσω, έμπαινε ο ένας στους δώδεκα (περίπου). Στις πρώτες όμως τάξεις του γυμνασίου δεν έκανε κανένα παιδί φροντιστήριο. Ακόμα και στην Α' Λυκείου ήταν σπάνιο. Υπήρχε πολύ άγχος και αγωνία. Αλλά νομίζω ότι ήμασταν πιο ανήμελοι από τα σημερινά παιδιά. Ήταν πιο σίγουρο ότι, αν έμπαινες σε μια σχολή, θα εύρισκες δουλειά μετά”.

Στο ερώτημα πως διάβαζε απάντησε ότι είχε πολύ αυστηρό πρόγραμμα, που το είχε επιβάλλει στον εαυτό του και γενικά το τηρούσε! Ίδιο το όνειρό του με τους σημερινούς υποψήφιους: Να μπει στην Ιατρική, να φύγει από το σπίτι του και να περάσει τις διακοπές του με την παρέα σε κάποιο νησί!

Οι απαιτήσεις, οι φιλοδοξίες και τα όνειρα όμως αλλάζουν όπως δηλώνει και ο ίδιος: «Το 2021 έδωσα

πάλι Πανελλήνιες για τη Σχολή Φιλολογίας. ... Διάλεξα την ελληνική φιλολογία γιατί πάντα μου άρεσαν τα φιλολογικά και η ελληνική Γραμματεία. Δεν ήταν εύκολο, αλλά πέτυχα και βρέθηκα σε έναν χώρο που με γοητεύει και με αποζημιώνει πολλαπλά».

Ο κ. Κων/νος Καλαφάτης, συνταξιούχος εκπαιδευτικός, απόφοιτος του 1978 συμπληρώνει: “Το σχολείο εκείνης της εποχής δεν έχει σχεδόν καμία σχέση με το τωρινό... Έπρεπε να διαβάζεις όλα τα μαθήματα. Η ύλη των εξετάσεων για τα ΑΕΙ ήταν ακαθής... Η αισιοδοξία για εμένα αυτή την περίοδο ήταν άγνωστη λέξη. Υπήρχε όμως θέληση, πείσμα και μεγάλη προσπάθεια να τα καταφέρω. Μεγαλύτερο μέλημά μου, επειδή οι εξετάσεις γίνονταν από τις 25 Αυγούστου και μετά, ήταν να πάω στο εξοχικό της οικογένειάς μου στη Λούτσα, μέχρι την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων”.

Το 1983 όμως τα πράγματα άλλαξαν.

Στη θέση των «Κύκλων» που χρησιμοποιούνταν για να δείξουν την

επαγγελματική κατεύθυνση που είχε επιλέξει κάποιος, εισήχθησαν οι τέσσερις Δέσμες.

«Τα θέματα δεν ήταν δύσκολα. Θεωρώ ότι δεν ήταν δυσκολότερα σε σχέση με τα σημερινά που μου μοιάζουν περισσότερο με τριτοβάθμιας εκπαίδευσης», δηλώνει ένας απόφοιτος του 1983, κ. Νίκος Γρατσίας, εκπαιδευτικός. «Όσον αφορά τα φροντιστήρια, πάντα υπήρχαν και πάντα πήγαιναν πολλοί υποψήφιοι.

“Νέο Λύκειο” - η τότε απόφοιτος Παρασκευή Κουλοχέρη, μάς εξηγεί ότι επειδή η αξία του απολυτηρίου είχε μειωθεί, το πανεπιστημιακό πτυχίο φαίνονταν μονόδρομος για την επαγγελματική αποκατάσταση. Αυτό την πίεζε αρκετά και την άγχωνε σε υπερβολικό βαθμό! “Σε αυτό βέβαια συνέτεινε και το γεγονός πως πάντα ήμουν η «άριστη» μαθήτριά και όλοι θεωρούσαν σίγουρη την επιτυχία” προσθέτει.

«Με άγχωναν περισσότερο οι προσδοκίες που είχα από τον εαυτό μου και αν θα μπορούσα να ανταποκριθώ σε αυτές», δηλώνουν η Στέλλα Ζανιώτη και ο Κωνσταντίνος Καουνάς, απόφοιτοι του 2024. Η σύγχρονη πραγματικότητα γνωστή; Ατελείωτες ώρες στο σχολείο και στο φροντιστήριο- μπροστά από το γραφείο τους να αγχώνονται, να φοβούνται, να αμφιβάλλουν για τον εαυτό τους. «Σε καμία περίπτωση δεν είχα ελεύθερο χρόνο.

1964–1979

Θεσμοθέτηση Πανελλαδικών εξετάσεων

1980–1998

Το σύστημα των «Δεσμών»

1999–2000

Πανελλαδικές Εξετάσεις σε Β' και Γ' Λυκείου σε όλα τα μαθήματα

2001–Σήμερα

Αποσύνδεση απολυτηρίου από την εισαγωγή στα ΑΕΙ - Όλα κρίνονται στις Πανελλήνιες της Γ' Λυκείου

2020

Εισαγωγή της Ελάχιστης Βάσης Εισαγωγής (ΕΒΕ) - Νέο φίλτρο πρόσβασης στα πανεπιστήμια

στην προετοιμασία μου, σε συνδυασμό με τα μαθήματα εκτός αυτού για περαιτέρω επεξήγηση αποριών. Όταν αισθανόμουν κούραση, η μουσική (κιθάρα) κι ο αθλητισμός (καλαθοσφαίριση), με βοηθούσαν αποτελεσματικά να αποφορτιστώ. Όταν είδα τα αποτελέσματα αισθάνθηκα ικανοποίηση κι ότι το όνειρό μου έγινε πραγματικότητα”.

“Για να ξεφεύγω, έκανα μικρά διαλείμματα, στα οποία άκουγα μουσική ή έβγαίνα για λίγο περπάτημα.” Μόλις πέρασα στη σχολή της πρώτης μου επιλογής, ένιωσα δικαιωμένη για όλη την προσπάθεια και τις θυσίες που είχα οπότε όταν είδα τα αποτελέσματα”. Τέλος αισθάνεται την ανάγκη να τονίσει ότι «Εννοείται πως άξιζε!»

Όταν φτάνουμε στο 2013 - στο επόμενο χρόνια οι αλλαγές δεν ήταν τόσο μεγάλες.

Η διαδικασία αυτή είναι πολύ απαιτητική και δυστυχώς δεν αφήνει πολλά περιθώρια για εξόδους. Οι ώρες του σχολείου και έπειτα του φροντιστηρίου σε εξουθένωναν...» δηλώνει ο Κωνσταντίνος. Άξιζε τελικά όλο αυτό; Η Στέλλα απαντά: «Η αλήθεια είναι πως όχι. Όσο και αν μου αρέσει η σχολή μου τώρα και όσο χαρούμενη και αν είμαι, θεωρώ ότι θα μπορούσε να είχε γίνει με πολύ πιο ανώδυνο τρόπο χωρίς να χάσω τον εαυτό μου και την υγεία μου!»

Αν συναντούσες έναν υποψήφιο του 2026, τι συμβουλή θα του έδινες;

1963- Καταλαβαίνω την αγωνία σου αλλά είναι σημαντικό να έχεις εμπιστοσύνη στον εαυτό σου γιατί η ζωή σου ανήκει. Κανένας δεν απέτυχε στη ζωή του γιατί δεν πέτυχε στις εξετάσεις. Απέτυχε αυτός που δεν πίστευε στον εαυτό του!

1976- Αν ξέρεις τι είναι αυτό που σου αρέσει, να επιμένεις στον στόχο σου, να ξαναδώσεις αν αποτύχεις και να έχεις αυτοπειθαρχία. Να καταπολεμάς τις απογοητεύσεις και δυσκολίες και να το ξέρεις, η επιτυχία αξίζει πολλά. Αν όμως δεν ξέρεις τι είναι αυτό που θέλεις, φάξτο. Είναι καλύτερα να ψάχνεις και να είσαι μέσα στα πράγματα, παρά έξω από αυτά.

Στα παιδιά που δεν θέλουν καθόλου να δώσουν Πανελλήνιες, θα έκανα μία προσπάθεια να τα πείσω: «Η εμπειρία είναι πολύτιμη και ας αποτύχετε». Το λέω, γιατί διαισθάνομαι, ότι κάποια από αυτά δεν πάνε στις εξετάσεις για να μην γίνουν ρεζίλι.

1983- Να προσπαθήσεις να κάνεις αυτό που αγαπάς περισσότερο. Το σημαντικό στο τέλος των εξετάσεων είναι να έχεις μείνει ικανοποιημένος με την προσπάθεια που κατέβαλλες. Μία «αποτυχία» δεν σημαίνει ότι ήρθε το τέλος του κόσμου. Υπάρχουν πολλοί δρόμοι και εκτός πανεπιστημίου.

2013 Πίστεψε στον εαυτό σου! Οργάνωσε σωστά τον χρόνο σου! Δώσε το 100% των δυνατοτήτων σου! Να θυμάσαι πως οι Πανελλαδικές είναι το μέσο για την είσοδό σου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αλλά σε καμία περίπτωση δεν καθορίζουν την αξία σου.

2024- Στους υποψηφίους του 2026 θα έλεγα να δώσετε τον καλύτερο εαυτό σας. Φτάστε στα όριά σας και διεκδικείστε αυτό που θέλετε και ονειρεύεστε. Αν δεν σας πάνε τα πράγματα όπως θέλετε όμως, μην στεναχωρηθείτε. Μην τα παρατήσετε! Υπάρχουν και άλλες σχολές και άλλοι τρόποι που μπορείτε να κάνετε αυτό που ονειρεύεστε. Όταν τα έλεγαν σε εμένα δεν τα άκουγα...

Θεωρώ όμως ότι η εξεταστέα ύλη ήταν πιο εύκολη και θα μπορούσε και ένα υποψήφιος που ήταν συγκεντρωμένος στον στόχο με προγραμματισμένο διάγραμμα να ανταπεξέλθει μόνος του στις εξετάσεις ή έστω με λιγότερη υποβοήθηση». Η διαδικασία με το πέρασμα των χρόνων δεν γίνεται ευκολότερη ή λιγότερη πιεστική όπως επιβεβαιώνει: «Ένωσα πραγματικά ελεύθερος όταν αποφοίτησα από το Λύκειο και τελείωσα τις Πανελλήνιες!»

Ο μαθηματικός του σχολείου μας, κ. Παναγιώτης Σπηλιώτης — υποψήφιος του 2003 — σημειώνει: “Επιθυμούσα, από τα γυμνασιακά χρόνια, σπουδές στα μαθηματικά. Η ιδέα των εξετάσεων δεν με πίεζε ψυχολογικά, αφού ήταν κοινώς αποδεκτό ότι χωρίς κόπο, δεν θα υπήρχε το επιθυμητό αποτέλεσμα. Ωστόσο το σύστημα εξετάσεων ήταν απαιτητικό και δυσάρεστο σε αρκετούς μαθητές. Προέβλεπε εξέταση 9 μαθημάτων και στη Β' και στη Γ' Λυκείου. Το σχολείο είχε καθοριστικό ρόλο

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΣ ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ

«Κάνε λίγη ακόμα υπομονή, τρεις μήνες έμειναν...»

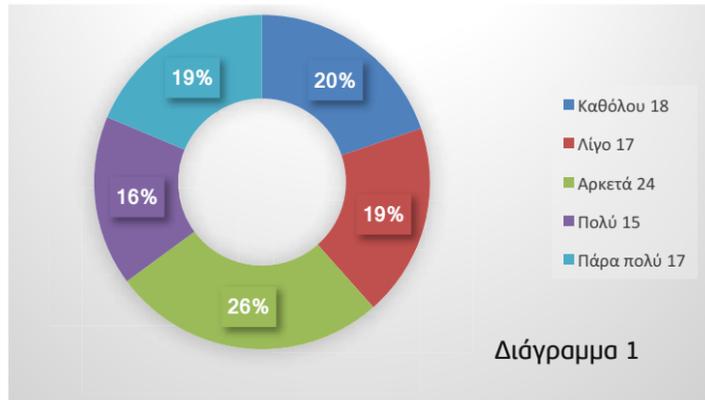
των Σοφίας Τσομαρίδη, Χρήστου Χατζιώτη, Σταυριάνας Ψάλλα

Πόσο άγχος νιώθουμε για τις πανελλήνιες; Γιατί και πώς το καταπολεμάμε; Ποιος είναι ο μεγαλύτερος φόβος για τις εξετάσεις; Ποιο μάθημα μας δυσκολεύει περισσότερο;

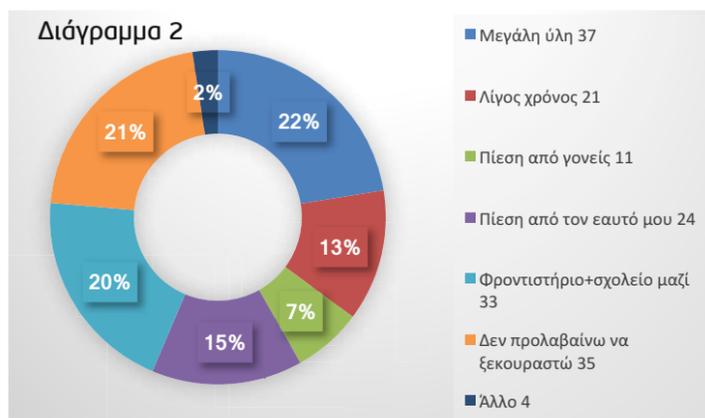
Μακάρι να ήταν το διάλειμμα μία ανακούφιση! Μετά τη λήξη κάθε διδακτικής ώρας, όλοι οι μαθητές και οι μαθήτριες της Γ' Λυκείου συναντιόμαστε με τους φίλους μας. Κάθε συζήτησή μας καταλήγει στον αντίκτυπο των πανελλήνιων στην ψυχολογία μας! Ούτε τότε μπορούμε να πάρουμε μία ανάσα από το καθημερινό άγχος που μας βαραίνει. Αυτή η συνειδητοποίηση μας οδήγησε στην απόφαση να εκπονήσουμε μία σχετική έρευνα, μοιράζοντας ερωτηματολόγια σε 69 μαθητές/τριες (από σύνολο 87) που ενδιαφέρονται να περάσουν σε κάποιο τμήμα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με σκοπό να κατανοήσουμε βαθύτερα τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους.

Είναι γεγονός ότι οι σημερινοί υποψήφιοι συνεχίζουν να πιστεύουν ότι οι πανελλήνιες, που καθορίζουν την εισαγωγή τους στο Πανεπιστήμιο, καθορίζουν και την επαγγελματική τους πορεία. Έχοντας αυτό στο μυαλό τους, πιέζονται. Παράλληλα, η πίεση αυτή οξύνεται από διάφορους παράγοντες και οδηγεί σε μεγάλα επίπεδα άγχους. Ειδικότερα, η επεξεργασία των ερωτηματολογίων έδειξε ότι το 56% των μαθητών αισθάνονται μεγάλο άγχος για ολόκληρη τη διαδικασία (Διάγραμμα 1).

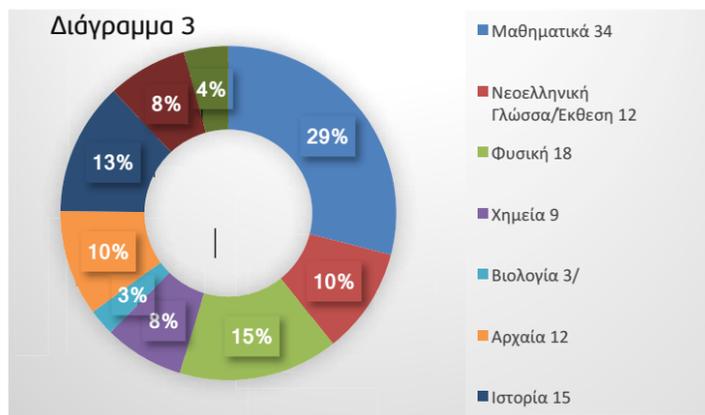
Γιατί όμως; Βασική αιτία αποτελεί η μεγάλη ύλη που έχουν κληθεί να φέρουν εις πέρας (22%). (Διάγραμμα 2). Κάθε κατεύθυνση έχει απαιτητικά μαθήματα, τα οποία υποχρεώνουν τους μαθητές να αποστηθίσουν μεγάλο όγκο πληροφοριών σε μικρό διάστημα, καθώς και να λύσουν, για τη σωστή προετοιμασία τους, πάρα πολλές ασκήσεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα μαθηματικά, τα οποία αποτελούν το μάθημα που αγχώνει περισσότερο τους μαθητές (29%), αφού υπάρχουν αμέτρητα είδη ασκήσεων που δύναται να επιλεχθούν στις εξετάσεις (Διάγραμμα 3).

Πόσο αγχωμένος/η νιώθεις γενικά για τις Πανελλήνιες;

Ποια είναι η βασική αιτία άγχους;

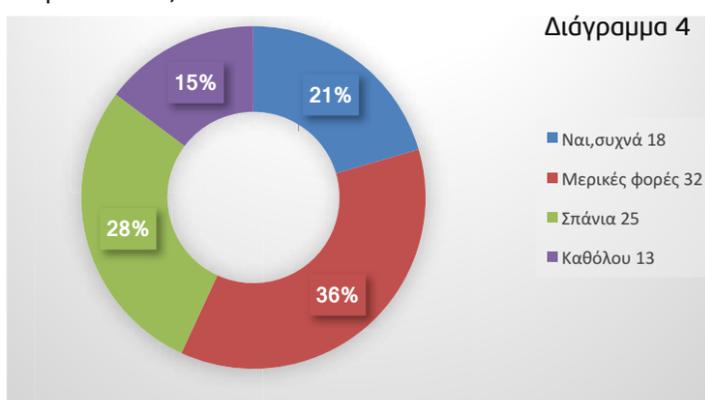

Ποιο μάθημα σε αγχώνει περισσότερο;

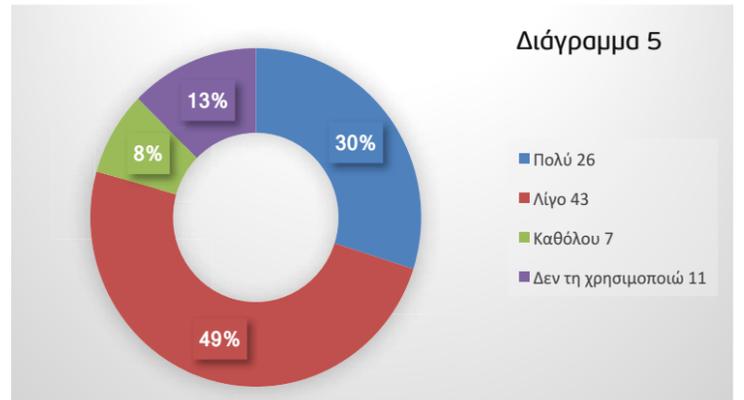
Επιπρόσθετα, το πρόγραμμα των μαθητών είναι ιδιαίτερα επιβαρυνόμενο, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να ξεκουραστούν (21%). Όλοι καλούνται να παραβρεθούν στο σχολείο για 6-7 ώρες, αμέσως μετά να μελετήσουν σπίτι, έπειτα να παρακολουθήσουν φροντιστηριακά μαθήματα και, τέλος, μετά την επιστροφή στο σπίτι, να συνεχίσουν το διάβασμα.

Η τεχνητή νοημοσύνη εισβάλλει και στην προετοιμασία των υποψηφίων. Μόνο το 15% δεν τη χρησιμοποιεί καθόλου. Για τους υπόλοιπους αποτελεί πολύτιμο βοήθ στο διάβασμά τους. Αξιοπρόσεκτο είναι ότι οι περισσότεροι (57%) πιστεύουν ότι δεν τους βοηθά όσο θα ήθελαν (Διαγράμματα 4 & 5).

Τι είναι όμως αυτό που μας τρομάζει περισσότερο στις πανελλήνιες; Γενικότερα, οι συνθήκες που επικρατούν κατά την περίοδο αυτή, στο περιβάλλον των μαθητών, δεν είναι ιδιαίτερα ιδανικές.

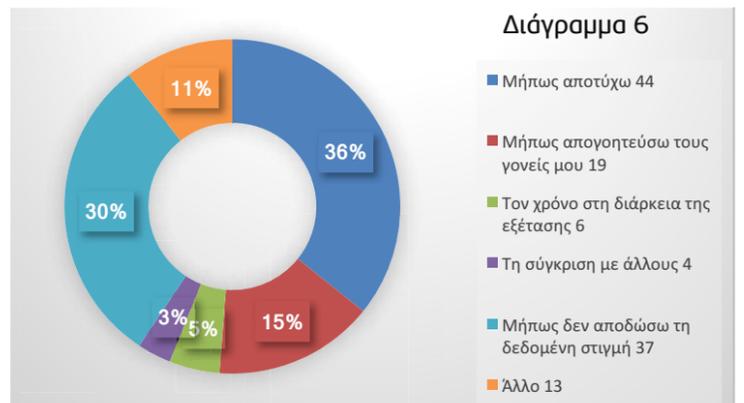

Χρησιμοποιείς τεχνητή νοημοσύνη στο διάβασμα;

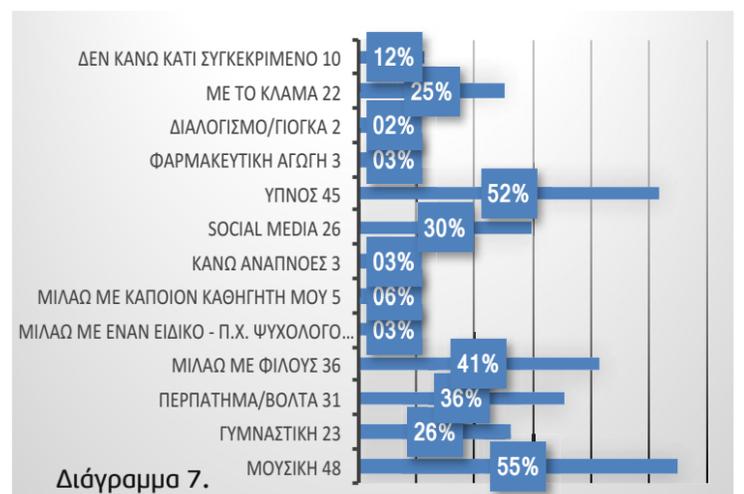
Σε βοηθά η τεχνητή νοημοσύνη στο διάβασμα;

Η πίεση από το σχολείο, η πίεση από τα φροντιστήρια, η πίεση από συγγενείς και φίλους και, συχνά, ο υψηλός ανταγωνισμός αποτελούν τους παράγοντες για τους οποίους η πλειονότητα των υποψηφίων αγχώνεται. Όμως εξίσου φοβάται την αποτυχία (36%) και μήπως δεν αποδώσει τη δεδομένη στιγμή (30%) (Διάγραμμα 6).

Τι φοβάσαι περισσότερο στις εξετάσεις;

Πώς, όμως, διαχειρίζονται αυτή την κουραστική καθημερινότητα; Φαίνεται πως η πλειονότητα των μαθητών επιλέγει να καταφύγει στην ακρόαση της αγαπημένης τους μουσικής (55%). Είναι αποδεδειγμένο ότι η μουσική μπορεί να μειώσει τα επίπεδα άγχους. Εκτός από αυτό, επιλέγουν τον ύπνο, μικρής ή μεγάλης διάρκειας (52%), ο οποίος τους προσφέρει πνευματική ξεκούραση και δύναμη ώστε να ανταπεξέλθουν. Τους ξεκουράζουν επίσης η βόλτα, η συζήτηση με φίλους και τα social media. Αλλά και το λίγο κλάμα, ομολογούν, ότι δε βλάπτει...

Πώς προσπαθείς να ξεπεράσεις το άγχος;

Φαίνεται λοιπόν ότι οι πανελλήνιες απασχολούν τους μαθητές της τρίτης λυκείου σε πολύ μεγάλο βαθμό. Είναι όμως απόλυτα φυσικό να συμβαίνει αυτό, καθώς αποτελούν ένα σημαντικό σκαλοπάτι στη ζωή τους. Ένα σκαλοπάτι που όλοι καλούνται να ανεβούν με υπομονή και επιμονή, προκειμένου να πετύχουν τους στόχους τους. Άραγε, αξίζει όλος αυτός ο κόπος που καταβάλουμε; Ας ελπίσουμε πως ναι...

ΛΙΓΟΤΕΡΟΙ ΒΑΘΜΟΙ, ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ

Συνέντευξη με τον W.H., μαθητή Λυκείου, στην Πολιτεία του Maine
Συγκρίνοντας τις εμπειρίες από τα εκπαιδευτικά συστήματα της Ελλάδας και της Αμερικής

των Σωτήρη Καλόγηρου, Ντάνιελ Σάιν Λάνταας, Κατερίνα-Μαρία Μπουκλή, Μελίνας Τσαγκαράκη, Χρήστου Χατζιώτη και Σταυριάνας Ψάλλα

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ποιο είναι το σύστημα των τελικών εξετάσεων στο σχολείο σου κατά την αντίστοιχη Γ' Λυκείου;

W.H.: Κάθε μάθημα έχει μια τελική εξέταση που αντιστοιχεί περίπου στο 10% του συνολικού ετήσιου βαθμού. Η εξέταση περιλαμβάνει ερωτήσεις και εκθέσεις που απαιτούν κατανόηση εννοιών και όχι απλή απομνημόνευση. Οι ερωτήσεις καλύπτουν την ύλη όλης της χρονιάς, επομένως ο μαθητής πρέπει να έχει συγκεντρώσει τις πληροφορίες που διδάχθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ποια είναι η διαδικασία εισαγωγής στο Πανεπιστήμιο; Περιλαμβάνει εξετάσεις, δίδακτρα ή κάτι άλλο;

W.H.: Τα κριτήρια ποικίλλουν. Συνήθως απαιτούνται το απολυτήριο, η αναλυτική βαθμολογία Λυκείου και ένα σύντομο δοκίμιο. Οι βαθμολογίες SAT (Σχολικό Τεστ Ικανότητας), οι συστατικές επιστολές και το βιογραφικό είναι συχνά προαιρετικά, ανάλογα με το ίδρυμα.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πόση ύλη πρέπει να καλύψετε στη Γ' Λυκείου;

W.H.: Αυτή τη στιγμή παρακολουθώ 14 μαθήματα. Η ύλη είναι απαιτητική: ανατίθενται εκθέσεις σε αρκετά μαθήματα, ενώ πολλά από τα βασικά μαθήματα θεωρούνται ανώτερου επιπέδου. Υπάρχει επίσης η «Senior Thesis», μια διπλωματική εργασία περίπου 12 σελίδων, την οποία ο τελειόφοιτος εκπονεί όλη τη χρονιά και παρουσιάζει ως ομιλία. Αξιολογούμεστε για την εγκυρότητα, τη λογική δομή και την παρουσίασή της.

“ Η εκπαίδευση δεν πρέπει να στοχεύει μόνο στην παραγωγή έξυπνων ανθρώπων, αλλά στη διαμόρφωση χαρακτήρα. ”

Συγκριτική Ματιά:	Maine (ΗΠΑ)	Ελλάδα
Χαρακτηριστικό	Πολιτεία Maine (W.H.)	Το Λύκειο Αρτέμιδας / Έρευνα
Τελικές Εξετάσεις	Αντιστοιχούν στο 10% του συνολικού βαθμού.	Καθορίζουν σχεδόν το 100% της εισαγωγής.
Μέθοδος Αξιολόγησης	Κατανόηση εννοιών, εκθέσεις και ομιλίες.	Αποστήθιση (παπαγαλία) και επίλυση ασκήσεων.
Προετοιμασία	Εντός σχολείου, χωρίς ανάγκη για ιδιαίτερα.	Εξαντλητικό πρόγραμμα σε σχολείο και φροντιστήριο
Κριτήρια Εισαγωγής	Βαθμοί, Βιογραφικό, Συστατικές & Χαρακτήρας.	Αποκλειστικά ο βαθμός των Πανελλαδικών εξετάσεων.
Επίπεδο Άγχους	Χαμηλό έως ανύπαρκτο (“Δεν αγχώνομαι”).	Υψηλό (το 64,3% δηλώνει μεγάλο άγχος).
Ελεύθερος Χρόνος	Επαρκής για σπορ και χόμπι τα Σαββατοκύριακα.	Ελάχιστος έως μηδενικός λόγω φόρτου.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πώς λειτουργεί η βαθμολόγηση;

W.H.: Λαμβάνονται υπόψη η συμμετοχή (ενεργή εμπλοκή), τα τεστ ανά τρίμηνο και οι τελικές εξετάσεις. Οι βαθμοί δίνονται κάθε τρίμηνο, με ενδιάμεσες αναφορές προόδου.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Αγχώνεσαι για τη σχολική χρονιά ή για την πιθανότητα αποτυχίας;

W.H.: Όχι, δεν αγχώνομαι καθόλου για τη σχολική χρονιά.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Με βάση την εμπειρία σου, το αμερικανικό σύστημα διαθέτει επαρκείς καθηγητές και εγκαταστάσεις;

W.H.: Συνολικά, το σύστημα είναι απογοητευτικό και προβληματικό στην περιοχή μου. Η ιδεολογική επιρροή φαίνεται να παίζει μεγαλύτερο ρόλο από την εκπαίδευση, ενώ οι γονείς συχνά καλούνται να μην παρεμβαίνουν. Παρ' όλα αυτά, τα σχολεία διαφέρουν σημαντικά από πολιτεία σε πολιτεία. Υπάρχουν ελλείψεις, αλλά ένα δημόσιο σχολείο μπορεί ακόμα να προσφέρει τα απαραίτητα εφόδια.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πόσο σοβαρά αντιμετωπίζουν οι μαθητές τις τελικές εξετάσεις;

W.H.: Πολύ σοβαρά. Κάποιοι τις φοβούνται, αλλά επειδή αποτελούν μόνο το 10% του βαθμού, μια καλή πο-

ρεία μέσα στη χρονιά εξασφαλίζει το αποτέλεσμα.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Έχεις ελεύθερο χρόνο για χόμπι;

W.H.: Ναι. Παίζω μπάσκετ και ποδόσφαιρο και έχω ελεύθερο χρόνο τα Σαββατοκύριακα. Ο φόρτος δεν είναι υπερβολικός και επειδή μου αρέσουν τα μαθήματά μου, η μελέτη δεν μοιάζει με αγγαρεία.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Χρειάζεσαι επιπλέον εξωσχολικά μαθήματα (ιδιαίτερα) για να προετοιμαστείς;

W.H.: Απολύτως όχι. Οι καθηγητές μας δεν απαιτούν να γνωρίζουμε πράγματα που οι ίδιοι δεν μας δίδαξαν.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Τι θα έλεγες για το ελληνικό σύστημα σε σύγκριση με το αμερικανικό;

W.H.: Πιστεύω ότι το ελληνικό σύστημα συνολικά είναι χειρότερο. Όταν η εισαγωγή βασίζεται αποκλειστικά στους βαθμούς, το Πανεπιστήμιο δεν μπορεί να αξιολογήσει τον χαρακτήρα του μαθητή. Στην Αμερική, ο αξιολογητής κρίνει το βιογραφικό και την προσωπικότητα (ακεραιότητα, συνεργατικότητα). Η εκπαίδευση πρέπει να διαμορφώνει χαρακτήρες, όχι μόνο «έξυπνους» ανθρώπους. Επιπλέον, το αμερικανικό σύστημα προσφέρει μεγαλύτερη ελευθερία στα Πανεπιστήμια, μακριά από αυστηρά κρατικά πρότυπα.

SENIOR THESIS

Η “Διπλωματική” του Λυκείου στην Πολιτεία του Maine

Στάδιο Διαδικασίας

Περιγραφή & Απαιτήσεις

- Έρευνα & Συγγραφή**
Εκπόνηση γραπτής έκθεσης έκτασης περίπου 12 σελίδων.
- Διάρκεια**
Η διαδικασία προετοιμασίας διαρκεί καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.
- Παρουσίαση**
Απομνημόνευση του περιεχομένου και δημόσια παρουσίαση με τη μορφή ομιλίας.
- Αξιολόγηση**
Κρίνεται η εγκυρότητα της εργασίας, η λογική της δομής και η ποιότητα της παρουσίασης.

Αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα «Στο ίδιο έργο θεατές»;

Συνέντευξη με τον Χρήστο Κάτσικα*

των Σωτήρη Καλόγηρου, Ντάνιελ Σάιν Λάνταας, Κατερίνα-Μαρία Μπουκλή, Σοφίας Τσομαρίδη, Χρήστου Χατζιώτη και Σταυριάνας Ψάλλα

Τα τελευταία 30 χρόνια, κάθε λίγο και λιγάκι, οι κυβερνήσεις προβάλλουν τις αλλαγές στο εξεταστικό σύστημα ως μέσο υπέρβασης της κρίσης στα σχολεία. Είναι όμως έτσι:

Η Κρίση στην Εκπαίδευση

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ασχολείστε χρόνια με την εκπαίδευση ως καθηγητής αλλά και ως δημοσιογράφος. Έχετε παρακολουθήσει πολλές αλλαγές από τις εκάστοτε κυβερνήσεις. Γιατί νομίζετε ότι το σχολείο παράλα αυτά σήμερα βρίσκεται σε κρίση;

Χ. ΚΑΤΣΙΚΑΣ: Τα τελευταία 30 χρόνια, κάθε λίγο και λιγάκι, συνήθως οι κυβερνήσεις προβάλλουν τις αλλαγές στο εξεταστικό σύστημα —δηλαδή αυτό που λέμε τις αλλαγές στις εξετάσεις πρόσβασης για τα πανεπιστήμια— ως μέσο υπέρβασης της κρίσης στα σχολεία. Δηλαδή λένε ότι το προηγούμενο σύστημα, το οποίο οι ίδιοι το έχουν φτιάξει, είναι κακό. Συνήθως μια κυβέρνηση που έχει φτιάξει ένα σύστημα μπορεί να είναι και η ίδια η οποία μιλάει άσχημα για αυτό όταν θέλει να το αντικαταστήσει. Λένε ότι το σύστημα που έχουμε είναι πολύ συγκεκριτικό, ότι οδηγεί τα παιδιά στην παπαγαλία, ότι με μια τρίωρη εξέταση δεν βγαίνει τίποτα. Οι ίδιοι λοιπόν που έχουν φτιάξει ένα σύστημα, όταν θέλουν να κάνουν μια αλλαγή, συνήθως προς το χειρότερο —γιατί όλες οι αλλαγές τα τελευταία χρόνια είναι προς το χειρότερο— μαυρίζουν το προηγούμενο και καθαγιάζουν το νεότερο.

Το σχολείο δεν μπορεί να γίνει καλύτερο ή χειρότερο μόνο μέσα από ένα εξεταστικό σύστημα. Το σχολείο έχει νόημα όταν τα παιδιά μπορούν να μη θεωρούν το διάλειμμα σαν την καλύτερη στιγμή της σχολικής τους ζωής, αλλά να περνούν ευχάριστα, να μαθαίνουν γράμματα, να περνάνε όμορφα με τους συνομηλίκους τους και να μην υπάρχουν ανισότη-

τες. Σήμερα οι μαθητές είναι οι πιο «πολυεργαζόμενοι»: το πρωί σχολείο, το μεσημέρι φροντιστήριο και το βράδυ ιδιαίτερο. Η εφηβεία τους δεν εξελίσσεται φυσιολογικά λόγω του άγχους για το πανεπιστήμιο. Υπάρχει μια κρυφή αγωνία στα σπίτια για το αν η οικογένεια θα αντέξει οικονομικά αν το παιδί περάσει εκτός τόπου κατοικίας, αφού δεν υπάρχουν φοιτητικές εστίες ή επαρκής κρατική μέριμνα. Συχνά οι γονείς αναγκάζονται να «κόψουν» τα όνειρα των παιδιών για συγκεκριμένες σχολές λόγω κόστους.

Αυτό είναι το βασικό πρόβλημα. Βλέπω μια ιστορία να επαναλαμβάνεται με τους μαθητές «στο ίδιο έργο θεατές», με την ίδια απόγνωση, και ένα σχολείο που λειτουργεί σαν μια «εταιρεία σιδηροδρόμων» που νοιάζεται μόνο για τα τυπικά ωράρια και όχι για την ουσία της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Χρηματοδότηση και Κενά

ΕΡΩΤΗΣΗ: Έχετε κάποια συνολική εικόνα για προβλήματα της εκπαίδευσης σήμερα; Δηλαδή δίνονται χρήματα; Υπάρχουν κενά καθηγητών ακόμη όπως και στο δικό μας σχολείο;

Χ. ΚΑΤΣΙΚΑΣ: Μία από τις βασικές αρρώστιες της εκπαίδευσης είναι η υποχρηματοδότηση. Όλες οι τελευταίες κυβερνήσεις κράτησαν τη χρηματοδότηση σε πολύ χαμηλά επίπεδα· είμαστε από τις τελευταίες χώρες στην Ευρώπη. Αυτό συνδέεται με τις υψηλές ιδιωτικές δαπάνες της οικογένειας. Όταν η κρατική χρηματοδότηση είναι χαμηλή, ο μπαμπάς και η μαμά πληρώνουν

τη νύφη. Πληρώνουμε για αγγλικά, γαλλικά, υπολογιστές και φροντιστήρια που θα έπρεπε να προσφέρονται δωρεάν. Ζούμε σε μια δημόσια εκπαίδευση με «αθέατα δίδακτρα». Όσο για τα κενά, κάθε Σεπτέμβριο οι υπουργοί υπόσχονται «κανονικότητα», αλλά κάθε χρόνο έχουμε μεγάλα κενά. Προσλήψεις γίνονται ακόμα και τον Ιανουάριο. Αυτό δημιουργεί τεράστιες ανισότητες για τα παιδιά που δεν έχουν καθηγητή στην ειδικότητά τους ή τη στήριξη ειδικής αγωγής που χρειάζονται.

Το «Εθνικό Απολυτήριο»

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ποια είναι τα κύρια σημεία των αλλαγών για το λεγόμενο «εθνικό απολυτήριο»; Έχει δοθεί σχέδιο νόμου;

Χ. ΚΑΤΣΙΚΑΣ: Σχέδιο νόμου δεν υπάρχει, αλλά οι εξαγγελίες δείχνουν ένα σύστημα όπου θα μετράει η βαθμολογία και των τριών τάξεων του Λυκείου μέσα από «μίνι πανελλαδικές». Αντί ο καθηγητής σας να βάζει τα θέματα, θα χρησιμοποιείται η Τράπεζα Θεμάτων όπου η τύχη θα επιλέγει τα θέματα. Αυτό θα οδηγήσει σε ένα μπαράζ εξετάσεων και στην κυριαρχία των «εργολάβων των εξετάσεων» (φροντιστήρια), αυξάνοντας τα δίδακτρα από την Α' Λυκείου.

Γιατί το κάνουν; Γιατί έχουν μια «αριστοκρατική άποψη» ότι δεν χρειάζεται να σπουδάζουν όλοι. Θεωρούν ότι η χώρα χρειάζεται ανθρώπους για να σερβίρουν τουρίστες και όχι επιστήμονες. Θέλουν να σπουδάζουν μόνο όσοι «μπορούν και έχουν», ενισχύοντας τις κοινωνικές ανισότητες. Παράλληλα, προωθούν τα ιδιωτικά πανεπιστήμια για όσους έχουν να πληρώσουν. Παρουσιάζουν ένα πακέτο τυλιγμένο με «χρυσό χαρτί», αλλά μέσα η κατάσταση θα είναι χειρότερη για τα παιδιά.

Ποιότητα Εκπαίδευσης

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πιστεύετε ότι αυτή η αλλαγή θα συμβάλει στην καλύτερη εκπαίδευση;

Χ. ΚΑΤΣΙΚΑΣ: Κατά την άποψή μου, θα «στενέψει» το Λύκειο και την είσοδο στα πανεπιστήμια. Θα δοθεί ένα χτύπημα κάτω από τη μέση στα παιδιά που δεν έχουν οικονομικά πλεονεκτήματα και περιμένουν από το κράτος να τα στηρίξει. Μια κοινωνία προχωράει όταν οι νέοι έχουν γνώσεις, όχι όταν αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τις σπουδές τους πρόωρα.

Ιστορική Εμπειρία

ΕΡΩΤΗΣΗ: Υπήρχε παλιότερο σύστημα με τόσες εξετάσεις και ποια είναι η εμπειρία από την εφαρμογή του;

Χ. ΚΑΤΣΙΚΑΣ: Το 1997 εφαρμόστηκε ένα παρόμοιο σύστημα εξετάσεων σε όλες τις τάξεις. Το αποτέλεσμα ήταν να πενταπλασιαστούν οι μαθητές που έμειναν στην ίδια τάξη (από 5.000 σε 25.000). Το σύστημα αυτό «πέταξε» έξω από το σχολείο τα παιδιά από τις λαϊκές γειτονίες (όπως το Πέραμα και τη Δραπετσώνα) και όχι από την Εκάλη ή το Κολωνάκι.

Ευρωπαϊκό Μοντέλο

ΕΡΩΤΗΣΗ: Υπάρχει παρόμοιο εκπαιδευτικό σύστημα στην Ευρώπη;

Χ. ΚΑΤΣΙΚΑΣ: Και στην Ευρώπη τα συστήματα είναι συχνά κοινωνικά άδικο. Η διαφορά είναι ότι σε χώρες όπως η Γερμανία υπάρχει βιομηχανία, οπότε ένας νέος μπορεί να βρει μια αξιοπρεπή δουλειά τελειώνοντας ένα τεχνικό σχολείο. Στην Ελλάδα, αν τελειώσεις μόνο το λύκειο, οι προοπτικές είναι πολύ περιορισμένες και χαμηλόμισθες, γι' αυτό όλοι στρέφονται στο πανεπιστήμιο. Εδώ ζιτάνε πτυχία και γλώσσες για μισθούς πείνας. Ένας καθηγητής στο δημόσιο ξεκινά με 800€ και φτάνει τα 1.400€ μετά από δεκαετίες.

Αντίλογος για την Αξία του Απολυτηρίου

ΕΡΩΤΗΣΗ: Σήμερα το απολυτήριο δεν έχει αξία. Ένα «εθνικό απολυτήριο» που θα είναι πιο αντικειμενικό δεν θα ήταν καλό;

Χ. ΚΑΤΣΙΚΑΣ: Το σχολείο δεν βελτιώνεται με απανωτές εξετάσεις. Οι εξετάσεις είναι σαν τους ιστούς της αράχνης: κρατούν τα «μυρμηγκάκια» και αφήνουν τις «μύγες» (τους δυνατούς) να περάσουν. Οι πολλές εξετάσεις κάνουν το σχολείο πιο «αμορφωτικό» και στραμμένο στα SOS. Οι καθηγητές μετατρέπονται σε «συμβολαιογράφους επιδόσεων» αντί για παιδαγωγούς, εστιάζοντας μόνο στους καλούς μαθητές για να μην κατηγορηθούν για την αποτυχία των υπολοίπων.

Τεχνητή Νοημοσύνη

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πιστεύετε ότι η τεχνητή νοημοσύνη είναι λύση;

Χ. ΚΑΤΣΙΚΑΣ: Αν χρησιμοποιείται συμπληρωματικά για εξοικονόμηση χρόνου, είναι θετική. Όμως η χρήση της μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα, όπως η μείωση μισθών, οι απολύσεις ή η αποξένωση του μαθητή από την ουσιαστική επαφή με τη γνώση.

*Ο Χρήστος Κάτσικας είναι φιλόλογος, ερευνητής, δημοσιογράφος και συγγραφέας σε θέματα παιδείας

ΣΧΟΛΙΚΗ ΖΩΗ

“ΝΑ ΣΠΟΥΔΑΣΕΤΕ Ο,ΤΙ ΣΑΣ ΕΜΠΝΕΕΙ”

Επίσκεψη στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (ΠΑΔΑ) και στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)

των Ντάνιελ Σάιν Λάνταας, Κατερίνας-Μαρίας Μπουκλή και Μελίνας Τσαγκαράκη

Στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού προσανατολισμού, πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις από το σχολείο μας σε τμήματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και συγκεκριμένα στο Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του ΠΑΔΑ και στο Τμήμα Χημείας του ΕΚΠΑ. Οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν έμπειρους και καταξιωμένους καθηγητές, καθώς και να έρθουν σε επαφή με την πανεπιστημιακή ζωή.

Με αυτή τη φράση μάς υποδέχτηκε ο καθηγητής Π. Κυρίτσης, εκ μέρους του ΕΚΠΑ, στο πρόγραμμα «Ανοικτές Πύλες». Οι μαθητές και οι μαθήτριες περιηγήθηκαν στον χώρο, γνώρισαν φοιτητές και είδαν από κοντά τις εγκαταστάσεις. Ο κ. Κυρίτσης αναφέρθηκε στην ιστορία του ΕΚΠΑ (έτος ίδρυσης 1837) και του Τμήματος Χημείας (έτος ίδρυσης 1918). Περιέγραψε τις υποδομές, τους κλάδους σπουδών, τη σύνδεση της επιστήμης με την καθημερινότητα, καθώς και τις δυνατότητες επαγγελματικής αποκατάστασης.

τη διδακτέα ύλη των Πανελλαδικών, ανακαλύπτοντας τη «μαγεία» της επιστήμης έξω από τα βιβλία. Η επίσκεψη ολοκληρώθηκε στο εργαστήριο Χημείας Τροφίμων, όπου η χρήση μικροσκοπίων αποκάλυψε τον ρόλο της Χημείας στη συντήρηση αγαθών.

Αντίστοιχα αξιοσημείωτη ήταν και η επίσκεψη στο ΠΑΔΑ, στο πλαίσιο του προγράμματος «Φοιτητής για μία μέρα». Στο πρόγραμμα αυτό ενημερωθήκαμε για το πλαίσιο εισαγωγής, τις μεταπτυχιακές σπουδές και την επαγγελματική πορεία των αποφοίτων.

“ Η εκπαίδευση είναι η πραγματική μαγεία έξω από τα σχολικά βιβλία. ”

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα στατιστικά απασχόλησης: το μεγαλύτερο ποσοστό των χημικών (51%) απορροφάται από τη βιομηχανία (κυρίως στον κλάδο του φαρμάκου), ενώ ένα σημαντικό ποσοστό (43%) απασχολείται στην εκπαίδευση. Στη συνέχεια, επισκεφτήκαμε το εργαστήριο Ανόργανης Χημείας, όπου παρακολουθήσαμε εντυπωσιακά φωτοχημικά πειράματα, όπως το «Κυνηγώντας το μπλε». Μέσω της υδρόλυσης και της αλλαγής χρωμάτων με τη χρήση δεικτών, οι μαθητές κατανόησαν καλύτερα

Μέσα από ένα διαδραστικό παιχνίδι που δημιούργησαν οι φοιτητές, ήρθαμε σε επαφή με τον όρο του «αρχείου» και την ιστορική αξία των βιβλιοθηκών.

Χωριστήκαμε σε δύο ομάδες: η μία παρακολούθησε ομιλία για την ιστορική εξέλιξη της αρχειοθέτησης, ενώ η δεύτερη, στην αίθουσα Πληροφορικής, ανέλαβε τον ρόλο του αρχαιοθήκη ψηφιακού περιεχομένου (χρησιμοποιώντας ακόμη και βίντεο από

Γίνε
ΦΟΙΤΗΤ@ ΓΙΑ ΜΙΑ ΜΕΡΑ
Μία μέρα, αμέτρητες ευκαιρίες

Τμήμα Αρχειονομίας,
Βιβλιοθηκονομίας &
Συστημάτων Πληροφόρησης

ΜΕ ΤΗΝ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ
ALIS Buddies
ΕΜΑΣΤΕ ΕΙΣΤΕ ΓΙΑ ΕΣΕΙΣ

το TikTok για κατηγοριοποίηση μέσω ειδικού λογισμικού). Η περιήγηση στη βιβλιοθήκη μας επέτρεψε να δούμε τον πραγματικό χώρο εργασίας των φοιτητών.

Συμπερασματικά, οι μαθητές ανακαλύψαμε ένα ίσως «παρεξηγημένο» τμήμα, διαπιστώνοντας ότι το αντικείμενό του είναι εξαιρετικά σύγχρονο και ελκυστικό!

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Φροντίζοντας το αύριο

Μια πολυσχιδής δράση για το περιβάλλον

Συνέντευξη με την Ελ. Εμφιετζή*

των Μαρίας Οσμανάι και Μαρίας Περδικάρη

Σε μια εποχή που η κλιματική κρίση δεν είναι πλέον ένα μακρινό σενάριο, αλλά η καθημερινότητά μας, υπάρχουν άνθρωποι που επιλέγουν να μην μείνουν θεατές. Η κ. Ελευθερία Εμφιετζή αποτελεί ένα τέτοιο παράδειγμα, μετατρέποντας την ευαισθησία της για τη φύση σε πράξη.

Ως η πρώτη γυναίκα Πρέσβειρα του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για το Κλίμα στην Ελλάδα, η κ. Εμφιετζή, συμβάλλει ενεργά και προωθεί την προστασία του περιβάλλοντος, την ευαισθητοποίηση για το κλίμα και την πράσινη μετάβαση στην κοινωνία.

Πέρα από τον θεσμικό της ρόλο, η κ. Εμφιετζή φέρει και πολλές άλλες, εξίσου σημαντικές ιδιότητες, όπως αυτή της νοσηλεύτριας στο Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών «Λαϊκό». Η επαγγελματική της εμπειρία στην πρώτη γραμμή της υγείας της προσέφερε μια μοναδική οπτική για το πώς η υποβάθμιση του περιβάλλοντος επηρεάζει άμεσα την ανθρώπινη ζωή.

Παρόλο που το πρόγραμμά της είναι ιδιαίτερα φορτωμένο, η κ. Εμφιετζή βρήκε χρόνο για να συναντηθούμε και να πραγματοποιήσουμε αυτή τη συνέντευξη.

Ένα βροχερό απόγευμα συναντηθήκαμε σε ένα καφέ της πόλης μας, δίπλα στη θάλασσα και ξεκίνησε η πολύ ενδιαφέρουσα συζήτησή μας.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ποια ήταν η αφορμή για να ασχοληθείτε ενεργά με την προστασία του περιβάλλοντος;

Χωρίς να το σκεφτεί απάντησε ότι τα παιδιά της είναι πάντα στο επίκεντρο της σκέψης της, καθώς ζώντας στην Αρτέμιδα έβλεπε γύρω της κάποιες ενέργειες που επιδρούσαν αρνητικά στο περιβάλλον.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΜΦΙΕΤΖΗ: Η αφορμή ήταν διπλή. Η μετοίκισή μου στην Αρτέμιδα όπου είδα τις επιπτώσεις των ενεργειών του ανθρώπου στη φύση και το επάγγελμά μου που απαιτεί ευαισθητοποίηση και δράση. Και κυρίως τα παιδιά μου που είναι πάντα στο επίκεντρο της σκέψης μου!

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ποιες δυσκολίες συναντά κάποιος όταν αγωνίζεται ενεργά για περιβαλλοντικά ζητήματα;

Ε.Ε.: Η μεγαλύτερη δυσκολία είναι να γεφυρώσεις το χάσμα μεταξύ των πολιτικών και τις δράσεις της Δημόσιας Διοίκησης, με τις απαιτήσεις της κοινωνίας των πολιτών που απαιτούν ενεργοποίηση ενάντια στη κλιματική κρίση.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πώς καταφέρνετε να συνδυάσετε το επαγγελματικό σας έργο με την ενεργή συμμετοχή σας στα κοινωνικά;

Ε.Ε.: Οι Νοσηλευτές ως επαγγελ-

ματίες υγείας βλέπουν πρώτοι τα αποτελέσματα της κλιματικής κρίσης στον πληθυσμό, ενώ ταυτόχρονα τα υφίστανται και οι ίδιοι. Είναι ευαισθητοποιημένοι σε θέματα περιβάλλοντος, είναι μέσα στην κοινωνία και προσπαθούν να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα. Για αυτό τον λόγο και εγώ ασχολήθηκα με τα κοινά.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Υπάρχει κάποια εμπειρία από τις δράσεις σας που να σας έχει σημαδέψει ιδιαίτερα;

Ε.Ε.: Στην πρώτη ετήσια συνάντηση του σώματος των Ευρωπαίων πρεσβευτών για το περιβάλλον, είχε πάρει τον λόγο μια 19χρονη και είχε πει πως αν και η γενιά της είναι αυτή που θα αντιμετωπίσει τα προβλήματα της κλιματικής κρίσης, ωστόσο αυτοί που παίρνουν τις αποφάσεις είναι η δική μας γενιά και αυτή των πατεράδων μας που τα έχει δημιουργήσει. Και δεν τους δίνουμε βήμα για να έχουν λόγο πάνω σ'αυτό. Συνειδητοποίησα ότι είχε δίκιο και αποφάσισα πως εγώ δεν θέλω να το κάνω αυτό.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πιστεύετε ότι η κοινωνία της Αρτέμιδας δίνει την απαραίτητη σημασία στην προστασία του περιβάλλοντος;

Τότε απάντησε με βεβαιότητα:

Ε.Ε.: Όχι δεν το πιστεύω! Και αυτό το καταλαβαίνει κανείς αν κάνει μια βόλτα στη γειτονιά του και κοιτάξει μέσα στους κάδους σκουπιδιών αλλά και έξω από αυτούς. Έξω κάθε είδους απορρίμματα και παλιά έπι-

“ Οι νοσηλευτές βλέπουν πρώτοι τα αποτελέσματα της κλιματικής κρίσης στον πληθυσμό ”

πλα και μέσα στους κάδους ανακύκλωσης βλέπεις από κλαδιά, μέχρι και κουβέρτες. Επίσης δεν έχουμε δημιουργήσει χώρους περιπάτου και άθλησης δίπλα στη φύση, ούτε πεζόδρομους και ποδηλατοδρόμους. Δεν έχουμε καν πεζοδρόμια στην κεντρική λεωφόρο.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα πιο σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα στην Αρτέμιδα;

Ε.Ε.: Η ρύπανση της ατμόσφαιρας από τα αεροπλάνα.

Η ρύπανση του εδάφους από τα καύσιμα των αεροπλάνων που επικάθεται σ'αυτό και μολύνει τις καλλιέργειες αλλά και από τα υγρά έκπλυσης των αεροδιαδρόμων. Η ηχορύπανση από τα αεροπλάνα, την οποία πολλοί δεν θεωρούν περιβαλλοντικό πρόβλημα και όμως είναι τεράστιο.

Τα λύματα που μολύνουν τον υδροφόρο ορίζοντα αφού δεν έχουμε σύνδεση με τους κεντρικούς αγωγούς λυμάτων της Αττικής.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πώς επηρεάζει η νχορύπανση του αεροδρομίου και η κλιματική αλλαγή την υγεία των κατοίκων και το φυσικό περιβάλλον σε μια παραθαλάσσια περιοχή όπως η Αρτέμιδα;

Ε.Ε.: Η νχορύπανση από το αεροδρόμιο προκαλεί καρδιαγγειακά προβλήματα όπως αυξημένη αρτηριακή πίεση, εμφράγματα και εγκεφαλικά επεισόδια. Έρευνες δείχνουν ότι ο θόρυβος (ειδικά τη νύχτα) μπορεί να σκληρύνει τα καρδιακά τοιχώματα. Προκαλεί διαταραχές Ύπνου, Ψυχολογικό Στρες & Άγχος, Γνωστικές Επιπτώσεις (κυρίως σε παιδιά), Μεταβολικές Διαταραχές ενώ έχει και επιπτώσεις στην Άγρια Ζώνη.

Η κλιματική αλλαγή προκαλεί άνοδο της στάθμης της θάλασσας που αναδεικνύεται με το πρόβλημα διάβρωσης του παράκτιου μετώπου στην περιοχή του Αγίου Νικολάου.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Θεωρείτε ότι ο Δήμος Σπάτων-Αρτέμιδας κάνει αρκετά για την προστασία του περιβάλλοντος; Τι μέτρα μπορούν να ληφθούν;

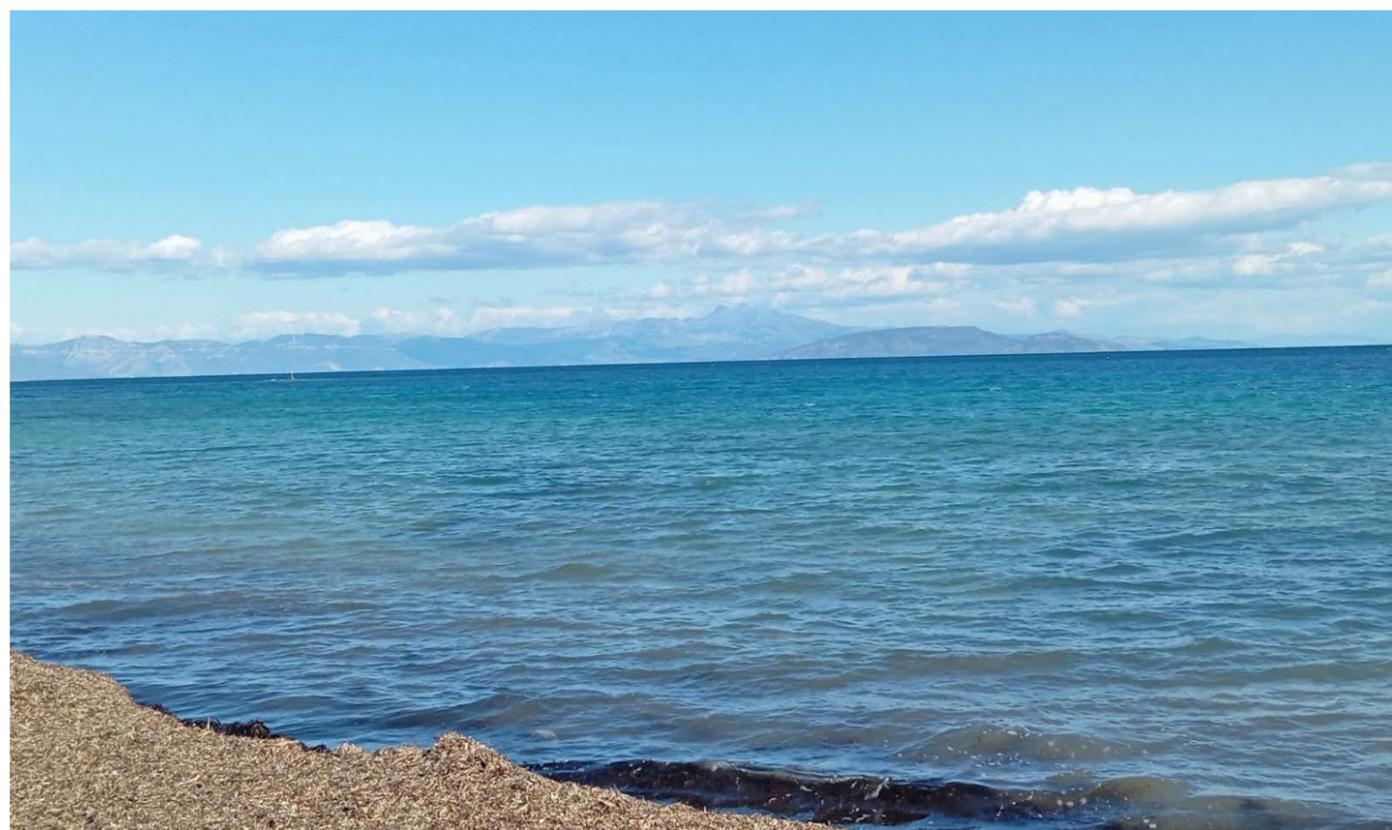
Ε.Ε.: Ρωτάω εσάς σαν πολίτες: έχετε υπόψη σας τέτοια μέτρα; Υπάρχει Οργανισμός Παιδείας, Πολιτισμού και Περιβάλλοντος. Ξέρετε τις δράσεις του; Φαντάζομαι όχι, όπως και εγώ. Άρα και αν ακόμα κάνει κάποιες δράσεις, δεν τις επικοινωνεί καλά και οι πολίτες δεν τις ξέρουν. Αρκετά θα μπορούσαν να γίνουν αλλά χρειάζεται επιμονή και ικανοί άνθρωποι με όραμα να τα πραγματοποιήσουν.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πώς μπορεί η τοπική κοινωνία και ειδικότερα οι νέοι να συμμετέχουν ενεργά στην προστασία του περιβάλλοντος και να συμβάλουν ουσιαστικά στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής;

Ε.Ε.: Με το να ευαισθητοποιηθούμε ατομικά και να κάνει ο καθένας ότι μπορεί για την καθημερινότητά του. Για παράδειγμα, οι νέοι και οι γονείς τους να ενημερώνονται για περιβαλλοντικά θέματα, να κάνουν οι ίδιοι ανακύκλωση και πράσινες επιλογές, από φαγητό έως ακόμα και τα ρούχα, να αποκτήσουν greenskills, δηλαδή γνώσεις, ικανότητες, αξίες και στάσεις που απαιτούνται για να ζήσουν, να υποστηρίξουν και να αναπτύξουν μια βιώσιμη, χαμηλών εκπομπών άνθρακα και αποδοτική ως προς τους πόρους κοινωνία.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ποιο είναι το μεγαλύτερο κίνητρο που σας ωθεί να συνεχίζονται τις προσπάθειες σας;

Ε.Ε.: Τα παιδιά και η δουλειά μου, στην οποία βλέπεις τους ανθρώπους να υποφέρουν από τις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης, ιδίως οι ευάλωτοι πληθυσμοί. Και τέλος, το γεγονός ότι είμαι μέλος του ολοένα διευρυμένου δικτύου των Ελλήνων Πρεσβευτών του Ευρωπαϊκού

Κλιματικού Συμφώνου. Μία από τις πιο δραστήριες ομάδες στην Ευρώπη που ξεκίνησε από πέντε ανθρώπους και σήμερα φτάσαμε αισίως τους 100 Πρεσβευτές πριν λίγες μέρες. Αυτό σου δίνει δύναμη να συνεχίζεις να προσπαθείς.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Υπάρχει κάποιος τρόπος με τον οποίο θα μπορούσαμε να προωθήσουμε το έργο σας;

Ε.Ε.: Πάντα όταν υπάρχει θέληση βρίσκεις τρόπο. Μπορούμε να διοργανώσουμε στα λύκεια της Αρτέμιδος μια πιο επίσημη ενημέρωση για το Ευρωπαϊκό Κλιματικό Σύμφωνο. Ή θα μπορούσαμε να βοηθήσουμε να διοργανώσετε μαζί με το 2ο Λύκειο, μια ημερίδα για το Περιβάλλον και τις Επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής και Κρίσης στην περιοχή. Υπάρχουν Πρεσβευτές που δραστηριοποιούνται σε διάφορα πεδία και θα μπορούσαν να ενημερώσουν σχετικά τόσο εσάς όσο και των όμορων Δήμων.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Τι μήνυμα θα θέλατε να στείλετε στους νέους σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος;

Ε.Ε.: Το μήνυμα είναι να μην εφησυχάζετε, να νοιάζεστε, να γίνεστε ενεργοί πολίτες, να αποκτήσετε πράσινα προσόντα, ανθεκτικότητα, υπομονή και κυρίως επιμονή και να αγαπάτε το περιβάλλον.

Ολοκληρώνοντας, το ζήτημα του περιβάλλοντος δεν είναι μια αφηρημένη έννοια ούτε μια υπόθεση που αφορά μόνο τις επόμενες γενιές, είναι μια ευθύνη που μας βαραίνει όλους εδώ και τώρα.

Μέσα από το έργο και τη στάση ζωής της, η κ. Εμφιετσή αναδεικνύει πως η προστασία του περιβάλλοντος δεν είναι απλώς μια επιλογή, αλλά στάση αρχών. Η δική της πορεία μας υπενθυμίζει ότι η αλλαγή ξεκινά από τον

Οι Αόρατοι Κίνδυνοι της Αρτέμιδας

Ηχορύπανση: Καρδιαγγειακά προβλήματα & Στρες.

Διάβρωση: Άνοδος στάθμης στον Άγιο Νικόλαο.

Ρύπανση Εδάφους: Επιπτώσεις στις καλλιέργειες από καύσιμα αεροπλάνων.

έναν, άλλα μπορεί να εμπνεύσει τους πολλούς.

Ας κρατήσουμε, λοιπόν, το παράδειγμά της ως αφετηρία για συλλογική δράση. Γιατί το περιβάλλον δεν ζητά απλώς την προσοχή μας αλλά τη δέσμευσή μας. Αυτό είναι το πιο ουσιαστικό βήμα προς ένα βιώσιμο και ελπιδοφόρο μέλλον.

* Η κ. Ελευθερία Εμφιετσή είναι νοσηλεύτρια στο Γενικό Λαϊκό Νοσοκομείο, Κλινική Εκπαιδευτρια, καθώς και Προϊσταμένη Τμήματος Κεντρικής Αποστείρωσης. Είναι επίσης μέλος του Noise Expert Group European Commission, και παράλληλα γραμματέας της Ευρωπαϊκής Οργάνωσης Πολιτών κατά των Αεροναυτικών Οχλήσεων (UECNA).

Βασίλης Παντελεάκης: «Η οδική παιδεία είναι η βάση για την ασφάλεια»

Συνέντευξη στους μαθητές του σχολείου μας

Ο Βασίλης Παντελεάκης, είναι ο πρώτος Έλληνας αναβάτης που πήρε βαθμούς στο ETC (Euro-
pean talent cup) και κατέγραψε ρεκόρ πίστας σε μέρη όπως η Imola. Ως έμπειρος και συνει-
δητός οδηγός ζητήσαμε να αναφερθεί στο θέμα της ασφάλειας του δρόμου.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πότε ξεκίνησε το πάθος για τη μοτοσυκλέτα;

ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΝΤΕΛΕΑΚΗΣ:

Το πάθος μου για τη μοτοσυκλέτα ξεκίνησε από πολύ μικρή ηλικία, περίπου στα 2,5 χρόνια. Θεωρώ πως αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην οικογένειά μου και ιδιαίτερα στον πατέρα μου, ο οποίος είναι πρωταθλητής Ελλάδας. Ήταν σχεδόν στο DNA μου. Από την αρχή με κέρδισε η αίσθηση της ταχύτητας και η ελευθερία που προσφέρει η μοτοσυκλέτα.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πού οφείλεται ο μεγάλος αριθμός ατυχημάτων στη χώρα μας;

Β.Π.: Πρόκειται για ένα πολυπα-
ραγοντικό φαινόμενο. Απουσιάζει η σωστή εκπαίδευση οδικής συ-

μπεριφοράς από τα σχολεία, ενώ τα κακά πρότυπα που επηρεάζουν τη νεολαία, η έλλειψη οργανωμένων και ασφαλών πιστών για την εκτόνωση της ταχύτητας, καθώς και η κακή κατάσταση του οδικού δικτύου, επιβαρύνουν σημαντικά την κατάσταση. Τελικά συνολικά, η έλλειψη σωστής παιδείας στους δρόμους αποτελεί τον βασικότερο λόγο.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ποια είναι η αποψή σας για το φαινόμενο των ανήλικων οδηγών;

Β.Π.: Τα παιδιά σε μεγάλο βαθμό αποτελούν αντανάκλαση των γονιών τους. Όταν ένα ανήλικο παιδί εκδηλώνει έντονη επιθυμία να οδηγήσει, η ευθύνη του γονέα είναι να το κατευθύνει σε ασφαλείς

χώρους, όπως πίστες cart, ώστε να ικανοποιηθεί αυτή η ανάγκη χωρίς κίνδυνο. Παράλληλα, η σωστή λύση είναι η εκπαίδευση σε ειδικές σχολές οδήγησης, ώστε, αν το παιδί αποφασίσει να συνεχίσει, να γνωρίζει πως να οδηγήσει σωστά, με βασική προτεραιότητα την ασφάλεια.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ένα αισιόδοξο μήνυμα για τη νεολαία και τους αναγνώστες;

Β.Π.: Παίζει μεγάλο ρόλο η σωστή επιλογή προτύπων. Να πιστεύετε στον εαυτό σας και στα όνειρά σας και να μην τα εγκαταλείπετε ποτέ. Σας εύχομαι να πετυχαίνετε τους στόχους που έχετε στη ζωή σας.

Ας κάνουμε τον δρόμο σύμμαχό μας!

Η οδική ασφάλεια εξαρτάται από τη στάση όλην μας. Ένα τέτοιου είδους ζήτημα χρήζει αντιμετώπισης με ευαισθησία και ενσυναίσθηση. Με τη συμβολή όλην μας θα καταφέρουμε να μειώσουμε τον κίνδυνο που θέτει ο δρόμος σε εμάς και τους γύρω μας. Οι δρόμοι γράφουν ιστορίες... κάνε τη δική σου ασφαλή!

εντός των σχολικών ζωνών. Ιδίως στο τέλος των μαθημάτων παρατηρείται έντονη κυκλοφοριακή συμφόρηση με αποτέλεσμα, πολλοί συμμαθητές μας να αγχώνονται να περάσουν τον δρόμο. Όλα αυτά καθιστούν αναγκαία την παρουσία ενός σχολικού τροχονόμου και καλύτερης σήμανσης.

Παράλληλα, παρατηρείται το φαινόμενο των δυσλειτουργικών, ανεπαρκών ή ακόμη και βανδαλισμένων σηματοδοτών. Σημαντικό πρόβλημα αποτελεί και η μη ικανοποιητική κατάσταση και συντήρηση του οδικού δικτύου. Στην Αρτέμιδα η φθορά των δρόμων, σε συνδυασμό με τις καιρικές συνθήκες, δημιουργούν βλάβες στο

οδόστρωμα και συγκέντρωση υδάτων, δυσχεραίνοντας την καθημερινότητα των οδηγών. Επιπλέον, ο κακός φωτισμός σε ορισμένα σημεία προκαλεί σύγχυση τόσο στους πεζούς όσο και στους οδηγούς. Σύμφωνα με μαρτυρίες κατοίκων, στην περιοχή μας υπάρχουν αρκετά σημεία που εγκυμονούν σοβαρούς κινδύνους για την οδική

ασφάλεια. Ένα από τα πιο επικίνδυνα σημεία είναι ο δρόμος που οδηγεί στην εκκλησία του Αγίου Φανουρίου (οδός Κιάφας), που υπάρχει μια ιδιαίτερα απότομη στροφή. Το πρόβλημα γίνεται εντονότερο κατά τις βραδινές ώρες, καθώς η έλλειψη επαρκούς φωτισμού δυσκολεύει την ορατότητα των οδηγών, με αποτέλεσμα να σημειώνονται συχνά τροχαία.

Σημαντικό ρόλο στο πρόβλημα των τροχαίων ατυχημάτων διαδραματίζουν και οι ίδιοι οι οδηγοί, οι οποίοι συχνά παραβιάζουν τον κώδικα οδικής κυκλοφορίας. Οι καταγραφές κάνουν λόγο για: η απόσπαση της προσοχής (κινητό τηλέφωνο, κούραση, υπνηλία), η μη τήρηση της σηματοδότησης και της προτεραιότητας, μη

χρήση ζώνης ασφαλείας ή κράνους, καθώς και επικίνδυνους ελιγμούς υπό την επήρεια αλκοόλ ή άλλων ουσιών. Η κατάσταση αυτή επιβεβαιώνεται από τα συχνά τροχαία που καταγράφονται στη Λεωφόρο Αρτέμιδος αλλά και στη Λεωφόρο Καραμανλή.

Οι δρόμοι δεν συγχωρούν τα λάθη...

Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι οι σοβαρές υλικές, σωματικές και ψυχολογικές βλάβες. Πολλά οχήματα από αυτά που κυκλοφορούν υφίστανται πολλές φθορές, φτάνοντας ακόμη και στην ολική καταστροφή, γεγονός που επιβαρύνει οικονομικά τους οδηγούς. Ωστόσο, οι υλικές ζημιές δεν μπορούν να συγκριθούν με τις σωματικές βλάβες, και κυρίως, με την απώλεια αν-

θρώπινων ζωνών. Πολλοί άνθρωποι τραυματίζονται σοβαρά ή ελαφρά, ενώ τα τροχαία ατυχήματα πολλές φορές αφήνουν έντονα ψυχολογικά τραύματα, όπως είναι ο φόβος, το άγχος και τον δισταγμό επανένταξης στην καθημερινή ζωή.

Για τη μείωση των τροχαίων ατυχημάτων και την προστασία των πολιτών μπορούν να ληφθούν κάποια μέτρα πρόληψης. Αρχικά, καλό θα ήταν να υπάρξει περισσότερη αστυνόμευση, ώστε να τηρείται ορθά ο ΚΟΚ. Επίσης, ο δήμος θα μπορούσε να βελτιώσει τη ρυμοτομία της περιοχής αλλά και να τοποθετήσει και να επιδιορθώσει τα μέσα οδικής σήμανσης. Τέλος, θα ήταν χρήσιμο να υλοποιηθούν εκπαιδευτικές με σκοπό την ευαισθητοποίηση των πολιτών.

☞ Η έρευνα ανέδειξε τρεις κύριους άξονες επικινδυνότητας: Ελλιπείς υποδομές (πεζοδρόμια), Κακός φωτισμός και Υψηλές ταχύτητες σε σχολικές ζώνες.

☞ Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ και της Hellas Direct, η Ελλάδα κατέχει την 3η θέση σε ατυχήματα στην Ευρώπη, με τις ώρες αιχμής (12:00-15:00 & 18:00-21:00) να είναι οι πλέον θανατηφόρες.

☞ Μαθητές σε Κίνδυνο: Η έλλειψη σχολικών τροχονόμων και η κατάσταση των δρόμων στη Βραυρώνα αναγκάζουν τους μαθητές να εκτίθενται καθημερινά σε κίνδυνο κατά την προσέλευση και αποχώρησή τους από το σχολείο.

☞ Η απόσπαση προσοχής (κινητό τηλέφωνο) και η οδήγηση υπό την επήρεια ουσιών παραμένουν οι κύριες αιτίες ατυχημάτων στις Λεωφόρους Αρτέμιδος και Καραμανλή.

☞ Η έρευνα καταλήγει στην ανάγκη για αυξημένη αστυνόμευση, βελτίωση της ρυμοτομίας από τον Δήμο και συνεχή ενημέρωση για την καλλιέργεια οδικής παιδείας.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΖΩΗ

Οι αθλητές του σχολείου μας

«Νους υγιής εν σώματι υγιεί»

των Κων/νου Αθανασόπουλου,
Αχιλλέα Ζησάκη,
Γιώργου Καραϊσκού και Άγη Κιντή

Είναι παγιωμένη η αντίληψη ότι ο αθλητισμός παίζει κυρίαρχο ρόλο στην ψυχική, σωματική και πνευματική ευεξία του ανθρώπου. Διοργανώσεις όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες, τα τοπικά και παγκόσμια πρωταθλήματα. Αυτά ενώνουν ανθρώπους διαφόρων ηλικιών από όλα τα μέρη του κόσμου και τους διδάσκουν τον ρόλο και την έννοια της ομαδικότητας.

Ο άνθρωπος με τη βοήθεια του αθλητισμού εξασκεί τον εαυτό σωματικά και πνευματικά βελτιώνοντας τις αθλητικές του ικανότητες καθώς και τον τρόπο σκέψης του. Στο σχολικό περιβάλλον ο αθλητισμός δεν είναι απλώς μια αποσχόληση αλλά ένας τρόπος ζωής που μαθαίνει στους μαθητές από μικρή ηλικία τα οφέλη της άσκησης αλλά και την αξία της συνεργασίας.

Βρισκόμαστε στο 1ο Λύκειο Αρτέμιδας, μία φανταστική περιοχή με θέα την πανέμορφη παραλία και είμαστε πολύ τυχεροί που στο σχολείο μας έχουμε πολλούς μαθητές/τριες που ασχολούνται με διάφορα αθλήματα. Κάποια από αυτά είναι η κολύμβηση, το ποδόσφαιρο, το βόλεϊ, η καλαθοσφαίριση και η ιστιοπολία. Στα αθλήματα αυτά έχουμε και διακεκριμένους πρωταθλητές που είμαστε υπερήφανοι για αυτά που έχουν πετύχει.

Η περιοχή μας διαθέτει εκτός από ιδιωτικά κέντρα αθλητισμού και αρ-

“Οι διακρίσεις των συμμαθητών μας είναι το αποτέλεσμα σκληρής δουλειάς. Το παράδειγμά τους δείχνει την αξία της σωστής άθλησης και μας εμπνέει όλους μας!”

Χρήστος Λαχανάς

κετούς δημοτικούς χώρους άθλησης που κάνουν προσιτό τον αθλητισμό σε πολλά παιδιά. Μερικές από αυτές τις εγκαταστάσεις είναι το γήπεδο του τοπικού μας συλλόγου «Α.Ο Άρτεμις», το γήπεδο τένις και το σκεπασμένο γήπεδο μπάσκετ, ενώ η θάλασσα της προσφέρεται για θαλάσσια αθλήματα όπως το wind surfing.

Αθλητές συμμαθητές μας

Το άθλημα του Παναγιώτη Καρανικολόπουλου είναι το χάντμπολ ή αλλιώς χειροσφαίριση και οι δια-

κρίσεις που έχει πετύχει με την ομάδα του αλλά και με την Εθνική Ελλάδος είναι αρκετές. Τα πανελλήνια και τα παγκόσμια πρωταθλήματα που έχει κατακτήσει είναι αρκετά για να ελπίζει σε μια μελλοντική καριέρα στο εξωτερικό.

Στο σχολείο μας φοιτούν ο Χρήστος Λαχανάς και ο Φίλιππος Στρατάκης που είναι αθλητές της κολύμβησης και του στίβου, αντίστοιχα. Ο Χρήστος έχει καταφέρει να σπάσει το πανελλήνιο ρεκόρ στα 200 μέτρα πεταλούδα, παίρνοντας την πρόκριση

για το παγκόσμιο πρωτάθλημα κολύμβησης. Από την άλλη ο Φίλιππος έχει θέσει χαμηλά όρια χρόνου στις αποδόσεις του γεγονός που του προσφέρει καλές θέσεις σε όλα τα πρωταθλήματα που έχει αναμετρηθεί.

Αρκετά είναι τα παιδιά από το σχολείο τα οποία αγωνίζονται σε επίπεδο Super League στο ποδόσφαιρο. Ο Αλέξης Γεωργίου, ο Λεωνίδας Σαλτοριάδης και ο Μάξιμος Αγγελόπουλος που αγωνίζονται στην ΑΕΚ, και ο Άγγελος Κωνσταντινίδης στον Πανιώνιο.

Δημοτικό Γήπεδο Ποδοσφαίρου Αρτέμιδας

Από επάνω αριστερά: Φίλιππος Στρατάκης, Παναγιώτης Ιωάννου, Αναστασία Τριανταφύλλου, Αλέξης Γεωργίου, Λεωνίδας Σαλτοριάδης και Παναγιώτης Καρανικολόπουλος

Κόντρα στον Άνεμο: Ο Παναγιώτης Ιωάννου δαμάζει τα κύματα

■ εκωριστή φυσιογνωμία ανά-
■ μεσα στα παιδιά του σχολεί-
■ ου μας που έχουν διακρίσεις
σε πανελλήνιο, ευρωπαϊκό και πα-
γκόσμιο επίπεδο είναι ο συμμαθητής
μας Παναγιώτης Ιωάννου. Ο Πανα-
γιώτης έχει καταφέρει να διακριθεί
πολλές φορές σε ευρωπαϊκό αλλά
και παγκόσμιο επίπεδο στο απαιτητι-
κό σπορ της ιστιοσανίδας. Μας είπε
τα παρακάτω:

ΕΡΩΤΗΣΗ: Προφανώς παίζει σημα-
ντικό ρόλο η άθληση για εσένα. Ποια
θεωρείς ότι είναι τα οφέλη της ενα-
σχόλησης με τον αθλητισμό γενικό-
τερα;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ: Ναι! Ο
αθλητισμός παίζει πολύ σημα-
ντικό ρόλο για εμένα και τη ζωή μου.
Θα έλεγα είναι το παν! Με ωριμάζει
και με σκληραγωγεί αφού μέσα από
αυτόν ξεπερνάω όλες τις δυσκολίες
της καθημερινότητάς μου. Αυτά είναι
οφέλη για τον καθένα / καθεμιά που
ασχολείται με τον αθλητισμό

ΕΡΩΤΗΣΗ: Παίζει ρόλο η διατροφή
στην απόδοσή σου; Ακολουθείς κά-
ποιο συγκεκριμένο πρόγραμμα;

Π.Ι.: Σίγουρα η διατροφή έχει έναν
σημαντικό ρόλο στον αθλητισμό από
τη στιγμή που ένα σώμα τρέφεται

“Ο αθλητισμός είναι το παν!
Με ωριμάζει και με σκληραγωγεί”

σωστά μπορούν να εκτελούνται σα-
φώς πιο εύκολα κινήσεις οδηγώντας
στην καλύτερη απόδοση.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ποιες είναι οι θυσίες που
χρειάζεται να κάνει κάποιος για να
φτάσει σε επίπεδο πρωταθλητισμού;

Π.Ι.: Η σημαντικότερη θυσία είναι να
προπονήσε πολλές ώρες με αποτέ-
λεσμα να θυσιάζεις βόλτες από τον
ελεύθερο σου χρόνο και να αφήνεις
άλλες σημαντικές ασχολίες, όπως τα
μαθήματα ως δεύτερη επιλογή. Η
πειθαρχία είναι αναγκαία, τόσο στο

πρόγραμμα όσο και στη διατροφή.
Δεν πρέπει να ξεφεύγεις από τον
στόχο σου. Να είσαι προσλωμένος
μόνο στις επιτυχίες σου.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ο αθλητισμός επηρεάζει
την καθημερινότητά σου;

Π.Ι.: Μερικές φορές νοιώθω πολύ
κουρασμένος. Χάνω τη δημιουργικό-
τητά μου και τη διάθεσή μου για διά-
βασμα. Παραμελώ τους φίλους αλλά
και την οικογένειά μου.

Οι συμμαθητές μας αθλητές ακολουθούν ειδική διατροφή ακόμα και στο σχολείο!

Ο αθλητισμός είτε σε αγωνιστικό επίπεδο είτε ως μία απλή δραστηριότητα στον ελεύθερο χρόνο, καθίσταται απαραίτητος για την ψυχική και σωματική ευεξία καθώς και την καλλιέργεια πνεύματος επιμονής και συλλογικότητας.

Οι διακρίσεις των συμμαθητών μας είναι το αποτέλεσμα σκληρής δουλειάς. Το παράδειγμά τους δείχνει την αξία της σωστής άθλησης και μας εμπνέει όλους μας!

Δημοτικές αθλητικές υποδομές της πόλης μας

Γήπεδο τένις στην Π.Ε. 5

Σκεπαστό γήπεδο μπάσκετ στην Π.Ε. 5

Γήπεδο 7x7 στην Π.Ε. 5

Δημοτικό ναυταθλητικό κέντρο Αρτέμιδας

Δημοτικό Γυμναστήριο

ΣΠΑΣΕ ΤΟΝ ΚΥΚΛΟ ΤΗΣ ΒΙΑΣ

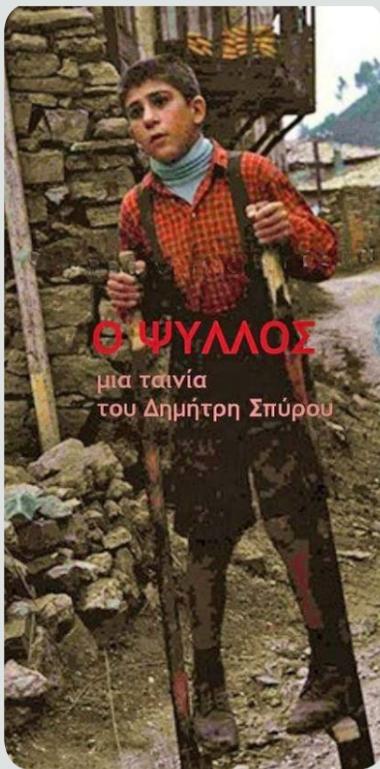

ΣΑΝ ΠΑΛΙΟ ΣΙΝΕΜΑ...

“Ο Ψύλλος είναι σαν ταξίδι... Σαν ωραίο όνειρο”

της Συντακτικής Ομάδας

Στην εποχή των social media και της τεχνητής νοημοσύνης μπορεί ένα παιδί να μοιραστεί με το ίδιο πάθος τις ιδέες του, τους φόβους και τις επιθυμίες του; Και όμως μπορεί! Αν και η αυθεντικότητα και ο κόπος της χειρόγραφης εφημερίδας έχουν δώσει τη θέση τους στην εύκολη πρόσβαση στην πληροφορία και στα ψηφιακά “εργαλεία” που βοηθούν στην έκδοσή της, ο Ψύλλος βρίσκεται στην ψυχή κάθε νέου που θέλει να πετάξει, να ονειρευτεί και να κάνει τη δική του υπέρβαση κοιτώντας από ψηλά με οδηγό την ατομικότητά του.

Τιμώντας την πολύτιμη έκδοση της εφημερίδας Ο Ψύλλος σε ένα μικρό χωριό από τον πιο μικρό εκδότη σε μια δύσκολη εποχή... είδαμε τη βραβευμένη, ομώνυμη ταινία του Δημήτρη Σπύρου (1990).

Υπόθεση

Ένας δωδεκάχρονος μαθητής που ζει τη δεκαετία του '60 σε κάποιο απομονωμένο χωριό της Αρχαίας Ολυμπίας συντάσσει και διανέμει μια χειρόγραφη εφημερίδα με τίτλο Ο Ψύλλος. Η τακτική ταχυδρόμηση της εφημερίδας του σε διάφορα μέρη της Ελλάδος και τα γράμματα που λαμβάνει ως απάντη-

ση είναι ο μόνος τρόπος για να ταξιδέψει νοερά και να ξεφεύγει από τα στενά όρια του χωριού του. Το να απολαμβάνει και να βαθιάνει σε ότι συμβαίνει γύρω του, στη φύση και στους ανθρώπους, είναι ένα υπέροχο ταξίδι ήχων, χρωμάτων και αισθήσεων!

Η ενασχόληση ωστόσο αυτή θεωρείται μια γραφικότητα για χλευασμό. Ξεφεύγει από το πρότυπο του “καλού” μαθητή της εποχής. Του υπάκουου παιδιού που τηρεί τους κανόνες και οι προσδοκίες του –όταν έχει δεν ξεπερνούν τον ορίζοντα του χωριού. Και αυτό τιμωρείται... Όταν όμως φτάνει μια δημοσιογράφος από την

Αθήνα, για να πάρει συνέντευξη από τον νεαρό “εκδότη” Ηλία, όλοι αλλάζουν γνώμη για την “φυλλάδα”. Τη συσχετίζουν με την προβολή τους, την τουριστική αξιοποίηση του χωριού και ως δια μαγείας βρίσκουν τρόπους χρηματοδότησης της εφημερίδας. Είναι εκεί που ο μικρός εκδότης με τα μεγάλα όνειρα απαντάει: “Εγώ είμαι Ψύλλος. Εσείς χρειάζεστε έναν ελέφαντα. Φτιάχτε τον μόνοι σας!” παραμένοντας σταθερός στις αξίες του. Ο μικρός εκδότης επιμένει: “Θέλω να δω.

Να ακούσω.

Να αναπνεύσω.

Να αγγίξω.

Να νιώσω....”

Είδαμε - ακούσαμε

🔊 Φοβάμαι, αλλά θα δοκιμάσω

🔊 Ο ψύλλος είναι ένα όνειρο, ένα ταξίδι που θέλω να κάνω

— Στην αρχαία Σπάρτη έριχναν τους άχρηστους στον Καιάδα... (δάσκαλος). Δεν προσέχεις... Πού τρέχει πάλι το μυαλό σου;

— Σκεφτόμουν αν υπάρχει ακόμα ο Καιάδας...

🔊 Μέρα νύχτα κοίταζε τον ουρανό!

🔊 Όλο σκεφτόμουνα να φύγω και όλο μένω.

🔊 Αυτή τη φορά θα ξαναγυρίσει... Όχι για σας. Αλλά για ένα κορίτσι.

🔊 Έχω φίλους σε μέρη που δεν ταξίδεψα ποτέ.

— Απαγορεύεται εντός του ιερού χώρου της αιθούσας να δημιουργείτε αναστάτωση (δάσκαλος).
— Το έκανα για να γελάσουμε...

🔊 Εσείς οι μυαλωμένοι δεν είσαστε καλά!

— Τί θα ήθελες να δεις έξω από το χωριό σου;
— Θέλω να δω τη θάλασσα!

🔊 Εγώ θέλω να είμαι Ψύλλος... Εσείς θέλετε ελέφαντα...

— Την καρδιά μου να τη βγάλω και να στη δώσω! Τα λεφτά πού να

τα βρω;” (ο πατέρας του Ψύλλου)

🔊 Με το να ταξιδεύω θα ήθελα να ρθω μαζί σου μα είναι οι ρίζες μου βαθιές....

Σκεφτήκαμε - Αισθανθήκαμε

🔊 “Όταν σε ολυσοδέουνε και σε πατάνε υάτω, αιόμηνι αν πέσεις, σήνω και υοικά ψηλά! Μην τους αφήσεις να σου υόψουν τα φτερά! Βρες διέξοδο, υυνήγησε τα όνειρά σου! Παίξε στη θάλασσα και υάνε τα δυνατά αδύνατα! Άνοιξε λοιπόν τα τα φτερά σου και πέτα. Πέτα ψηλά. Φτάσε εκεί που δεν μπορείς. Κι όταν φτάσεις, θα δεις πως τελικά μπόρεσες. Ξεπέρασε τους φόβους σου και αφήσου στο μεγαλείο του ουρανού”!

🔊 “Όταν το μυρμήγκι πρόκειται να χαθεί, βράζει φτερά...”

Κι όμως οι ονειροπόλοι αλλάζουν τον υόσμο.. όχι αυτοί που φοβούνται να ονειρευτούν!

🔊 Όλοι έχουν τη νοσηροπία ότι μόνο το διάβασμα φέρνει την ευτυχία ενώ υποβαθμίζονται παύτα όνειρα που έχει ένα παιδί.

🔊 Θύμωσα! Στην αρχή ο Ηλίας-Ψύλλος ήταν παράδειγμα προς αποφυγή. Πώς έγινε μετά παιδί πρότυπο; Ένωσα λύτρωση όταν ο Ηλίας αρνήθηκε να εξαγοράσει τα όνειρά του.

🔊 Τι ομορφιά έχει η ειρώνα στη νεροπεριβή, όπου οι υοπέλες βάφουν υόμωινα τα πανιά και τραγουδούν! Όμορφες φωνές, όμορφα πρόσωπα, όμορφο τοπίο! Έδωσε δύναμη στον Ψύλλο να συνεχίσει. Μου θύμισε τα ζωειμά από τον “Άρχοντα των δαυειλιδιών”.

“ΤΕΜΠΗ 2026 ΔΕΝ ΞΕΧΝΑΜΕ - 57 ΨΥΧΕΣ - ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ”

